CURIERUL UCRAINEAN

Serie nouă, nr. 475-476 / martie 2023

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

Luptați și veți învinge!

Т. Шевченко

UN AN DE RĂZBOI ÎN UCRAINA: *ÎNCEPUTURI, EVOLUȚII ŞI PERSPECTIVE*

În contextul marcării unui an de la declanşarea invaziei ruseşti în Ucraina, marți, 28 februarie, Uniunea Ucrainenilor din România (UUR), în colaborare cu Grupul Parlamentar al Minorităților Naționale din Camera Deputaților şi Centrul Narativelor Politice ale Democrației din Cernăuți, Ucraina, a organizat masa rotundă cu titlul *„UN AN DE RĂZBOI ÎN UCRAINA: ÎNCEPUTURI, EVOLUȚII ŞI PERSPECTIVE”*.

La eveniment, au participat parlamentari, reprezentanți ai autorităților centrale (Guvern, MAE, MAI, Ministerul Dezvoltării, Ministerul Investițiilor şi Proiectelor Europene, Departamentul pentru Relații Interetnice) şi locale, Ambasadorul Ucrainei în România, reprezentanți ai TVR şi Radio România, ai Agenției Naționale Împotriva Traficului de Persoane, ai mediului academic şi de afaceri, precum şi ai societății civile, însumând aproximativ 80 de participanți, dintre care un număr de aproape 30 de vorbitori, din România şi din Ucraina.

Sesiunea de discuții a debutat cu mesajul preşedintelui UUR, deputatul Nicolae-Miroslav Petrețchi, care a vorbit despre implicațiile războiului declanşat de Rusia împotriva Ucrainei, despre ajutorul multidimensional oferit de România Ucrainei şi despre sprijinul deosebit acordat de societatea civilă ucrainenilor, atât celor refugiați în România, cât şi celor rămaşi în Ucraina.

Reprezentanții români, în mesajele lor, au condamnat războiul de agresiune ilegal, nejustificat şi neprovocat al Rusiei împotriva Ucrainei şi au exprimat solidaritatea totală şi sprijinul neclintit al României pentru Ucraina şi pentru poporul ucrainean atât timp cât va fi necesar. A fost evidențiată acțiunea solidară şi multidimensională a României, ca stat vecin şi prieten, contribuind atât pe plan umanitar şi economic, cât şi în ceea ce priveşte creşterea conectivității, facilitarea transportului

(Continuare la pagina 8)

Din sumar:

- **Din agenda deputatului UUR** — pag. 2
- **Timişoara – Capitală Culturală Europeană 2023** — pag. 3
- **Cronica activității UUR** — pag. 4
- **Un an de rezistență a Ucrainei** — pag. 5
- **Taras Şevcenko, omagiat la Sighetu Marmației** — pag. 6
- **Simpozionul „Rolul femeii ucrainene în societate”** — pag. 7
- **Limba ucraineană în haine de sărbătoare** — pag. 9
- **Ziua Internațională a Limbii Materne, sărbătorită în filialele UUR** — pag. 10-14
- **Ivan Şmuleac, omagiat de ucrainenii din Caraş-Severin** — pag. 15
- **Ortodoxia – Dreapta Credință** — pag. 16

DIN AGENDA DEPUTATULUI UUR

DEMERSURI PENTRU REZOLVAREA PROBLEMELOR SEMNALATE DE CETĂȚENI

Un sistem educațional performant implică dezvoltarea personală, prosperitatea economică, culturală şi socială a fiecărui individ în parte, a comunității şi a națiunii. Din păcate, adesea angajații din sistemul educațional suferă din cauza implementării deficitare a prevederilor legislative menite să îmbunătățească acest sector şi să-l facă atractiv pentru tineri.

Subiectul a fost dezbătut detaliat la întâlnirea organizată recent de Instituția Prefectului județului Maramureş, la care au participat mai mulți reprezentanți ai sindicatelor şi parlamentarii din județ, iar Nicolae-Miroslav Petrețchi l-a adus, prin intermediul unei interpelări, la 13 februarie, în atenția ministrului Educației, Ligia Deca.

Dezbaterile au evidențiat întârzierea aplicării integrale a prevederilor Legii-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, care viza creşteri salariale şi pentru angajații din sectorul educațional. Neaplicarea la timp a prevederilor, în contextul creşterii inflației începând cu anul 2020, a condus la majorarea deficitului de personal nedidactic, supranormarea angajaților şi neacordarea beneficiilor, a sporurilor pentru munca suplimentară şi plata zilelor libere, decontarea transportului fiind sistată din 2010. În plus, neaplicabilitatea unor HG-uri a generat situația în care personalul din învățământ este singura categorie de bugetari care nu beneficiază de sporuri pentru condiții de muncă.

Deputatul i-a detaliat doamnei ministru Deca prevederile din actele normative şi i-a solicitat un punct de vedere cu privire la întârzierea aplicării integrale a prevederilor Legii-cadru nr. 153/2017 şi la măsurile care vor fi adoptate pentru a elimina inechitățile generate de această situație.

* * *

În cadrul întâlnirii organizate în luna februarie a.c. de Instituția Prefectului Județului Maramureş, reprezentanții sindicatelor din județ au ridicat o serie de probleme cu care se confruntă structurile aflate în subordinea MAI. Printre acestea, şi deficitul de personal. Sindicaliştii au precizat că numărul de funcții prevăzut în statutul de organizare a județului Maramureş, raportat la 100.000 locuitori, este de doar 205 polițişti, în timp ce media națională se apropie de numărul de 260 de polițişti/100.000 locuitori.

Această problemă ar putea fi rezolvată, cel puțin parțial, prin aprobarea cererilor de transfer (peste 150) către IPJ MM, formulate de absolvenții instituțiilor de învățământ din subordinea MAI, repartizați către alte unități de poliție din țară şi care până la această dată nu au primit un răspuns favorabil.

Soluția ar avea efecte pozitive şi asupra bugetului MAI, deoarece aceste persoane pot fi încadrate în structurile operative ale subunităților de domiciliu, fără a mai trebui să li se deconteze indemnizația pentru chirie sau sumele forfetare pentru transport, mulți dintre aceştia provenind din rândul cetățenilor aparținând minorităților naționale din județ.

O altă cale de suplimentare a personalului din cadrul IPJ MM ar putea fi creşterea indicatorilor pentru absolvenții celor două şcoli de agenți de poliție, în prezent doar 100 de elevi fiind recrutați de către structurile din județul Maramureş.

În acest sens, deputatul Nicolae-Miroslav Petrețchi i-a adresat ministrului Afacerilor Interne, Lucian Bode, o întrebare scrisă, în care a expus problema amintită, precum şi cele două soluții privind reducerea deficitului de personal din cadrul structurilor aflate în subordinea MAI, solicitându-i, totodată, luarea unor măsuri care să crească gradul de siguranță a cetățenilor şi al asigurării ordinii publice în județul Maramureş, şi nu numai.

DECLARAȚII POLITICE ÎN CAMERA DEPUTAȚILOR

Cu ocazia Zilei Internaționale a Limbii Materne, Nicolae-Miroslav Petrețchi a subliniat de la tribuna Parlamentului că limba maternă reprezintă unul dintre pilonii centrali ai unui popor, având un rol definitoriu în menținerea şi promovarea valorilor sociale şi culturale.

Deputatul a spus că protecția drepturilor şi libertăților persoanelor aparținând minorităților naționale face parte integrantă din protecția internațională a drepturilor omului şi, ca atare, constituie un domeniu de cooperare internațională, fiind primul instrument multilateral cu forță juridică destinat minorităților naționale, iar România este primul stat care a ratificat Convenția cadru privind protecția minorităților naționale.

„Astăzi, conservarea şi promovarea limbii, a tradițiilor şi a culturii persoanelor aparținând minorităților naționale, precum şi posibilitatea utilizării limbii materne în diverse situații, de la relația cu autoritățile administrației publice locale şi până la comunicarea interpersonală, contribuie la menținerea unui climat de pace şi stabilitate, reprezentând exemple de bune practici pentru multe alte state de pe continentul european", a afirmat Nicolae-Miroslav Petrețchi.

Reprezentantul ucrainenilor în Camera Deputaților a mai spus că „din păcate, războiul din Ucraina ne-a arătat că trebuie să rămânem vigilenți la discursurile extremiste care, tocmai în această perioadă, încearcă să influențeze negativ, inclusiv, factorul etno-lingvistic, care este esențial în existența conştiinței naționale. Trebuie să acționăm ferm pentru a preveni orice încercare de folosire cu rea-credință a factorului lingvistic şi de transformare a acestuia într-un instrument de dezbinare socială".

Referitor la minoritatea ucraineană, parlamentarul a subliniat că Uniunea Ucrainenilor din România are un rol fundamental în promovarea şi conservarea limbii, inclusiv prin demararea unor acțiuni menite să consolideze învățământul în limba maternă, ca element identitar esențial pentru comunitatea ucraineană din țara noastră.

Nicolae-Miroslav Petrețchi i-a felicitat pe toți cei care sărbătoresc această zi importantă şi care depun eforturi pentru promovarea limbii în care strămoşii noştri au construit idealuri naționale, amintindu-ne că multilingvismul şi multiculturalitatea unesc popoarele.

ÎNTÂLNIRI DE LUCRU

La data de 10 martie a.c., Nicolae-Miroslav Petrețchi a avut una dintre întâlnirile pe care le organizează periodic cu aleşii locali ai UUR, de această dată, cu primarul comunei maramureşene Remeți, Ivan Claudiu Brînzanic. Discuțiile au vizat chestiuni uzuale legate de problemele comunității, stadiul proiectelor aflate în diverse faze de implementare şi demersurile parlamentare care au contribuit la deblocarea investițiilor în zonă.

În anul 2022, comuna Remeți a înregistrat progrese semnificative în direcția modernizării şi dezvoltării localității. Dintre realizările importante ale edilului local, aş remarca implementarea Sistemului Informatic Integrat Financiar-Contabil „eXpert bugetar" pentru taxe, impozite şi registru agricol, decolmatarea canalului Sarosa, implementarea Modulului Transfer Ghiseul.ro şi reabilitarea drumurilor Horb şi Scala. În plus, acesta a acordat sprijin cultelor pentru îndeplinirea obiectivelor acestora.

De asemenea, au fost modernizate stațiile de autobuz, a fost reparat drumul forestier, au fost efectuate lucrări de arhivare fizică şi legătorie la Arhiva Comunei Remeți, a fost reparat drumul agricol din Câmpul de Jos, a fost extinsă rețeaua de alimentare cu apă în zona Cartier, Horb şi strada Câmpului, au fost asfaltate parcările de la grădinița Remeți, de la terenul sintetic şi de la remiza PSI. S-a realizat un sistem de scurgere a apei pluviale pe strada Dubrova, iar Planul Urbanistic General al UAT Remeți (PUG) a fost finalizat.

Astfel, primarul comunei maramureşene Remeți, Ivan Claudiu Brînzanic, se remarcă drept unul dintre cei mai performanți primari din județ, demonstrând constant abilități în gestionarea resurselor publice şi în îmbunătățirea calității vieții cetățenilor.

Din raportul de activitate al primarului Brînzanic, reiese preocuparea acestuia în promovarea transparenței şi participării cetățenilor la procesul decizional, inclusiv prin organizarea unor consultări publice şi a unor dezbateri deschise. Mai mult, toate proiectele de hotărâre au fost inițiate cu consultarea şi contribuția consilierilor UUR.

Totodată, la propunerea domnului Brînzanic, Nicolae-Miroslav Petrețchi a inițiat şi obținut aprobarea unor amendamente la Legea bugetului de stat pe anul 2023 privind alocarea de fonduri pentru două proiecte care urmează a fi implementate anul acesta în comuna Remeți, şi anume construcția unei săli de sport şi consolidarea şi modernizarea Bisericii Ortodoxe Ucrainene din localitate.

Toate aceste realizări demonstrează calitățile unui lider eficient şi dedicat, care îşi concentrează eforturile pentru a aduce îmbunătățiri concrete în comunitatea sa. Reprezentantul ucrainenilor în Parlamentul României i-a mulțumit domnului Ivan Claudiu Brînzanic pentru excelenta colaborare în beneficiul locuitorilor, exprimându-şi convingerea că locuitorii Remețiului vor lua în considerare toate aceste reuşite ale primarului atunci când vor evalua candidații la următoarele alegeri locale.

* * *

Luni, 13 martie, la Palatul Victoria, a avut loc o întâlnire de lucru a Prim-Ministrului României, Nicolae Ciucă, şi a Secretarului General al Guvernului, Marian Neacşu, cu membrii Grupului Parlamentar al Minorităților Naționale.

Dialogul instituțional permanent şi asigurarea condițiilor necesare cetățenilor minorităților naționale din România pentru promovarea drepturilor şi manifestarea diversității culturale, etnice, religioase au fost temele abordate în cadrul întrevederii.

În acest context, Nicolae-Miroslav Petrețchi a abordat diferite probleme cu care se confruntă ucrainenii din România, în special cele legate de educația în limba maternă. A amintit despre proiectul de Hotărâre de Guvern privind clarificarea situației juridice a imobilului în care funcționează Liceul Pedagogic „Taras Şevcenko" din Sighetu Marmației, aflat pe circuitul de avizare interministerială. De asemenea, s-a convenit asupra unei întrevederi separate, în vederea abordării mai multor subiecte de interes pentru comunitatea ucraineană din România.

Observator

Comunicat

Din activitatea conducerii Uniunii Ucrainenilor din România

Preşedintele Uniunii Ucrainenilor din România a convocat, pentru perioada 16.02.2023, la sediul Filialei Botoşani UUR, situat în localitatea Rogojeşti, comuna Mihăileni, nr. 176, judeţul Botoşani, şedinţa ordinară a Consiliului (Radei) UUR.

În prima parte a lucrărilor, departamentul administrativ a prezentat informările realizate de compartimentele resurse umane şi contabilitate cu privire la situaţia financiar-contabilă pentru luna ianuarie 2023, precum şi rezultatele reieşite atât în urma analizei pe categorii a cheltuielilor efectuate la nivelul filialelor, cât şi din verificarea deconturilor transmise de preşedinţii de filiale.

Şedinţa de lucru a continuat cu prezentarea şi aprobarea devizelor estimative pentru acţiunile planificate a se desfăşura în luna martie 2023, care, în principal, s-au referit la organizarea şi desfăşurarea unor acţiuni specifice, şi anume: „8 Martie – Ziua Internaţională a Femeii”, „209 ani de la naşterea poetului Taras Şevcenko”, „Olimpiada de Limba şi Literatura Ucraineană – etapa judeţeană”, „Istoria şi tradiţiile ucrainene”, „Tineri – împreună pentru Ucraina” ş.a. Toate devizele prezentate de filiale şi de comisiile de specialitate au fost aprobate, iar, acolo unde sumele solicitate au fost mai mari decât cele prevăzute în planul anual de cheltuieli, acestea au fost suplimentate.

Lucrările Consiliului au continuat cu prezentarea de către preşedintele UUR a referatelor de necesitate pentru luna martie 2023. Prin acestea, filialele şi comisiile de specialitate ale Uniunii au solicitat alocarea de fonduri pentru: desfăşurarea şedinţelor de Comitet şi participarea la şedinţele Consiliului UUR, plata cheltuielilor gospodăreşti, achiziţia de obiecte de uz casnic şi gospodăresc, de materiale consumabile, de combustibil şi de electrocasnice, achiziţionarea de costume tradiţionale, renovare sedii etc. În urma dezbaterilor, au fost aprobate toate referatele.

Au urmat, ca puncte distincte pe ordinea de zi, analizarea atât a situaţiei cotizaţiilor pentru anul 2022 şi trimestrul I al anului 2023, cât şi a datelor provizorii ale Recensământului Populaţiei şi Locuinţelor.

Nicolae-Miroslav Petreţchi şi-a expus în sinteză activităţile desfăşurate ca deputat, problemele în detaliu urmând a fi publicate în periodicele UUR.

Spre sfârşitul lucrărilor şedinţei, au fost analizate şi dezbătute diverse probleme organizatorice, în ceea ce priveşte desfăşurarea activităţii Uniunii Ucrainenilor din România, printre care: propunere Departamentului Emisiuni pentru Minorităţi, Secţia Alte Minorităţi a TVR de a promova programele redacţiei Alte Minorităţi şi în cadrul publicaţiilor editate de UUR; solicitarea financiară a credincioşilor Bisericii Baptiste din localitatea Rona de Sus, privind achiziţionarea tablei pentru înlocuirea acoperişului bisericii; invitaţia Ministerului Învăţământului şi Ştiinţei din Ucraina, prin Universitatea Naţională din Lviv, adresată membrilor UUR de a participa la cea de a XVIII-a ediţie a Şcolii Internaţionale „Pas către Ucraina”, organizată în regim online, în perioada 17-28 iulie 2023; invitaţia Departamentului Camerei de Comerţ şi Industrie din Cernăuţi, adresată UUR, de a participa la întâlnirea „Posibilitatea realizării de afaceri cu Regiunea Cernăuţi şi a colaborării în vederea promovării produselor locale pe piaţa din România”, aceasta constând în alăturarea oamenilor de afaceri aparţinând etniei ucrainene din România; solicitarea din partea Filialei UUR Tulcea de a aproba editarea cărţii „Epopeea cazacilor transdunăreni”, autor Virgiliu Rîţco. Totodată, dl preşedinte al UUR a prezentat raportul Proiectului Erasmus – „Schimb de tineri”, finanţat prin Erasmus Plus, şi acordul de parteneriat încheiat între Şcoala profesională Ruscova cu UUR, în vederea organizării şi desfăşurării „Schimbului de experienţă şi a cunoaşterii obiceiurilor Pascale ale ucrainenilor din judeţul Suceava”, în perioada 27-28 martie a.c.

La încheierea şedinţei, Consiliul Uniunii a adoptat hotărâri pentru fiecare dintre problemele şi măsurile analizate şi aprobate, acestea fiind semnate de toţi membrii Radei.

Următoarea şedinţă de lucru a Consiliului va avea loc la o dată şi într-o locaţie care vor fi comunicate în timp util filialelor.

Consiliul Uniunii Ucrainenilor din România

8 Martie este o zi specială, dedicată femeilor din toată lumea, în care se celebrează, în egală măsură, atât frumuseţea, gingăşia, cât şi puterea extraordinară a femeilor, rolul deosebit pe care îl deţin în familie şi societate, puterea incredibilă şi implicarea acestora în demersuri esenţiale pentru libertate, democraţie şi drepturile omului.

Mame, partenere de viaţă, fiice, colege, prietene, dar şi dascăli, cercetători, specialişti sau lideri de prim rang, femeile joacă un rol esenţial în lumea de astăzi. De aceea, femeile ar trebui să se bucure nu numai de aprecierea şi preţuirea noastră, ci şi de recunoaşterea adecvată a eforturilor lor, de încurajarea în a-şi consolida prezenţa în domenii de relevanţă majoră pentru viitorul nostru.

Cu ocazia acestei zile speciale, le doresc tuturor doamnelor o primăvară frumoasă, cu sănătate, pace şi bucurii!

deputat
Nicolae-Miroslav PETREŢCHI

Timişoara – Capitală Culturală Europeană 2023

În a doua jumătate a lunii februarie, metropola din vestul ţării şi-a deschis larg porţile cetăţii pentru zeci de mii de turişti, oficialităţi de rang înalt şi delegaţii din ţară şi din străinătate. Debutul evenimentului mult aşteptat, *Timişoara – Capitală Culturală Europeană 2023*, a avut loc la Opera Naţională şi, tot acolo, au fost prezenţi, pe lângă reprezentanţii administraţiilor timişene, ai cultelor religioase, ai minorităţilor şi ai instituţiilor culturale, 24 de parlamentari, nouă europarlamentari şi un comisar european, care, ulterior, a înmânat municipalităţii Premiul Melina Mercouri, în valoare de 1,5 milioane euro. La eveniment, a mai participat Majestatea Sa Custodele Coroanei, Margareta de România, împreună cu Principele Radu. Grecia, Slovenia, Muntenegru şi Serbia au fost reprezentate de miniştrii culturii, iar din Guvernul României, Lucian Romaşcanu, ministrul Culturii şi premierul Nicolae Ciucă ne-au onorat cu prezenţa.

„Obţinerea statutului de Capitală Culturală Europeană a fost marcată de pregătiri temeinice, iniţiate încă din anul 2015, şi care au presupus parcurgerea unor etape procedurale complexe şi bifarea unor paşi laborioşi de depunere a candidaturii, preselecţie, monitorizare a stadiului pregătirilor şi, în final, preluarea titulaturii efective. Doresc să felicit, pe această cale, toţi actorii guvernamentali şi locali implicaţi în procesul obţinerii de către Timişoara a statutului de Capitală Culturală Europeană. Le mulţumesc tuturor celor implicaţi, societăţii civile şi voluntarilor pentru eforturile susţinute şi neîntrerupte depuse. Îi asigur de continuarea sprijinului material şi uman

din partea Guvernului României. Mulţumesc, în egală măsură, Comisiei Europene pentru sprijinul oferit Timişoarei în parcursul spre obţinerea acestui titlu de marcă”, a declarat Prim-ministrul României, Nicolae Ciucă.

Printre delegaţiile venite special pentru a marca debutul evenimentului, s-au numărat şi cele ale oraşelor înfrăţite, cum ar fi Cernăuţiul din Ucraina. Membrii delegaţiei din Cernăuţi, pe lângă manifestările cultural-artistice, conferinţe şi întâlniri tematice cu cei din administraţia publică locală, au vizitat atât sediul Filialei Timiş a Uniunii Ucrainenilor din România, cât şi Biserica Ortodoxă Ucraineană. La întâlnirea cu viceprimarul

Iurii Lesiuk, a luat parte preşedintele filialei, Gheorghe Hleba, împreună membrii Comitetului acesteia. De asemenea, la Casa de Cultură a Ucrainenilor din Timişoara, au fost invitaţi şi refugiaţi din calea războiului din ţara vecină. Cu acest prilej, au fost dezbătute viitoarele proiecte culturale care urmează să fie realizate în parteneriat, totodată, fiind propusă continuarea proiectului „Schimb de carte între Timişoara-Cernăuţi” şi, nu în ultimul rând, reluarea legăturilor de colaborare cu administraţia publică din oraşul de dincolo de graniţă. La finalul vizitei, reprezentanţii Cernăuţiului au mulţumit comunităţii ucrainene de la noi, şi nu numai, pentru ajutorul şi solidaritatea de care am dat dovadă.

Programul pentru deschiderea oficială a *Capitalei Culturale Europene – Timişoara 2023* a fost unul complex, presărat cu expoziţii, diverse spectacole, acrobaţii, filme, ateliere de creaţie şi simpozioane, toate acestea fiind doar câteva dintre cele 130 de manifestări culturale organizate pe parcursul a trei zile, în peste 30 de locaţii.

Mihaela BUMBUC

CRONICA ACTIVITĂŢII UUR

Filiala Maramureş a Uniunii Ucrainenilor din România a organizat la 11 februarie 2023, cea de-a XXIII-a ediție a „Concursului de recitare a poeziei ucrainene”, etapa națională, care s-a desfăşurat la Sighetu Marmației. Cu infinită emoție, cei 62 de elevi prezenți, care au primit premiul I la etapa județeană a „Concursului de recitare a poeziei ucrainene”, au recitat foarte expresiv poeziile pregătite, iar elevii claselor III-XII au avut de citit un text la prima vedere.

Un alt element foarte important, evidențiat şi în cadrul acestui concurs, a fost portul popular, foarte frumos prezentat de şcolari, fiecare purtând cu mândrie straiele specifice zonei din care provine.

Preşedintele Uniunii Ucrainenilor din România, deputatul Nicolae-Miroslav Petrețchi, alături de preşedintele Filialei Maramureş a Uniunii Ucrainenilor din România, Miroslav Petrețchi, au deschis evenimentul în aplauzele celor prezenți, mulțumindu-le atât elevilor, cât şi dascălilor care îi îndrumă în această frumoasă călătorie a învățăturii, pentru interesul pe care îl manifestă pentru

limba ucraineană. Au mai rostit alocuțiuni directorul Şcolii Gimnaziale Valea Vişeului, Maria Papariga, directorul Liceului Pedagogic Taras Şevcenko, Vasile Cureleac, membrii comisiei de jurizare, din care au făcut parte preşedinta organizației locale UUR Lunca la Tisa şi secretara Filialei Maramureş a UUR, Anna Sambor, inspectorul şcolar pentru limba ucraineană, Halena Miculaiciuc, directorul Şcolii Gimnaziale Rona de Sus, Loredana Luşcan, preşedintele Filialei Bucureşti a Uniunii Ucrainenilor din România, Mihai Traista, Cristina Chideşa din cadrul Filialei Suceava, prim-vicepreşedintele Uniunii Ucrainenilor din România, Vasile Pasenciuc, şi profesorul Vasile Bilan din Timiş.

După finalizarea primei etape a concursului, cea de recitare şi de citire un text la prima vedere, elevii au făcut o pauză de două ore, timp în care comisia de specialitate a pregătit cele necesare pentru premiere.

Înaintea acordării premiilor, membrii comisiei i-au felicitat pe toți elevii participanți, încurajându-i şi îndemnându-i să citească mai mult, să învețe mai bine, să se autodepăşească.

În urma calculelor punctajului final, au fost acordate 13 premii I, 13 premii II, 12 premii III, 8 mențiuni şi 14 premii de participare.

Aşteptăm cu nerăbdare următoarea etapă a „Concursului de recitare a poeziei ucrainene” şi le dorim mult succes tuturor elevilor care apreciază poezia ucraineană autentică!

***

Preşedintele Uniunii Ucrainenilor din România, deputatul Nicolae-Miroslav Petrețchi, a participat marți, 14 februarie a.c., la evenimentul de lansare a Programului Interreg NEXT România – Ucraina 2021-2027, organizat de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice şi Administrației din România.

În cadrul discuțiilor purtate în marja evenimentului, Nicolae-Miroslav Petrețchi a salutat lansarea noului program de colaborare transfrontalieră româno-ucraineană, subliniind importanța fructificări întregului potențial de cooperare între regiunile de frontieră din România şi Ucraina. Preşedintele UUR a relevat nevoia unor eforturi susținute în vederea creşterii absorbției fondurilor europene destinate dezvoltării comunităților aflate la frontiera dintre cele două state participante.

În perioada 2021-2027, România va gestiona, în calitate de Autoritate de Management, Programul Interreg NEXT, cu un buget de 54 de milioane de EURO, care se adresează județelor Satu Mare, Maramureş, Suceava, Botoşani, Tulcea din România şi regiunilor Zakarpattia, Ivano-Frankivsk, Cernăuți şi Odesa din Ucraina.

***

Elevii care studiază limba ucraineană în județul Suceava au marcat, la 15 februarie a.c., Ziua Națională a Lecturii printr-o serie de activități creative şi educative, care au evidențiat importanța limbii şi culturii ucrainene.

În colaborare cu profesorii de limba ucraineană, elevii au organizat cluburi de lectură, ateliere de scriere creativă şi ilustrare de cărți, expoziții de desene şi au participat la discuții privind drepturile de autor. Aceste evenimente au fost organizate la biblioteci, şcoli şi cluburi comunitare, cu sprijinul editurilor şi al librăriilor locale.

Activitățile au avut ca scop promovarea lecturii şi a dragostei pentru limba maternă şi cultivarea creativității şi a spiritului comunitar. Elevii au lucrat împreună cu profesorii lor pentru a crea evenimente care să îi aducă mai aproape de cultura şi tradițiile ucrainene.

Instituțiile de învățământ participante au fost: Şcoala Primară Salaş, Şcoala Gimnazială Brodina de Sus, Şcoala Gimnazială Ulma, Şcoala Gimnazială Lupcina, Şcoala Gimnazială Brodina, Şcoala Primară Brodina de Jos, Şcoala Gimnazială Izvoarele Sucevei, Şcoala Gimnazială Moldova Sulița, Şcoala Gimnazială Paltinu, Şcoala Gimnazială Vatra Moldoviței, Şcoala Gimnazială Argel, Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Suceava, Şcoala Gimnazială Măriței, Şcoala Gimnazială Călinești Cuparencu, Şcoala Gimnazială Şerbăuți, Şcoala Primară Botoşanița Mare, Şcoala Gimnazială Bălcăuți, Şcoala Gimnazială Negostina, Şcoala Gimnazială „Petru Muşat” din Siret, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret şi Şcoala Gimnazială „Mihail Sadoveanu” din Grăniceşti.

În ansamblu, evenimentele organizate au demonstrat că elevii care studiază limba ucraineană în județul Suceava sunt dedicați promovării culturii şi tradițiilor şi au înțeles importanța literaturii şi lecturii în cultivarea identității ucrainene.

***

Filiala Suceava a UUR a organizat o ceremonie de comemorare a personalităților culturale şi a scriitorilor ucraineni din Bucovina, la Biserica nouă din satul Dărmăneşti, care are hramul „Sf. Ilie şi Sf. Arh. Mihail şi Gavriil”. Slujba de pomenire a fost oficiată în limbile română şi ucraineană de către preotul Mihai Cobziuc, consilier eparhial la Biroul de Relații pentru Minorități al Arhiepiscopiei Sucevei şi Rădăuților.

Au fost pomenite personalități bucovinene care au contribuit la promovarea şi păstrarea culturii, tradițiilor şi a limbii ucrainene. De asemenea, au fost amintiți marele compozitor român Ciprian Porumbescu şi poetul național Mihai Eminescu, întrucât anul 2023 a fost declarat „Anul cultural Ciprian Porumbescu”.

La încheierea Sfintei Liturghii, preotul Mihai Cobziuc a mulțumit pentru binecuvântare Înaltpreasfințitului părinte Calinic, Arhiepiscop al Sucevei şi Rădăuților, deputatului Nicolae-Miroslav Petrețchi şi inspectorului şcolar Ilie Sauciuc.

După slujba de pomenire, a avut loc o masă rotundă, discuțiile din cadrul acesteia fiind axate pe activitatea şi contribuția celor pomeniți la păstrarea identității etnice şi culturale a minorității ucrainene din România. În biserică, a fost organizată o expoziție de carte cu operele scriitorilor bucovineni decedați. Corul din Siret al Uniunii Ucrainenilor din România, condus de profesoara Zirca Ianoş, a interpretat cântece pe versurile poeților ucraineni şi ale lui Eminescu, împreună cu corul „Hatna” din Dărmăneşti, condus de preotul paroh Mihai Cobziuc.

Preşedintele UUR Suceava, Ilie Sauciuc, a vorbit despre legătura strânsă dintre Uniune şi entitățile religioase din comunitățile ucrainene, menționând că trei biserici ortodoxe, „Sf. Petru şi Pavel”, Biserica nouă din Dărmăneşti şi Biserica din Brodina de Sus, au primit finanțare prin legea bugetului de stat, la amendamentul propus de către deputatul Nicolae-Miroslav Petrețchi. Acțiunea este organizată în fiecare an cu sprijinul financiar al Uniunii Ucrainenilor din România.

***

Copiii etniei ucrainene au fost premiați, la 27 februarie a.c., de către reprezentanții Ministerului Afacerilor Interne şi ai Inspectoratului General pentru Situații de Urgență din România, pentru implicarea lor în ajutorarea refugiaților ucraineni atât la punctele de trecere a frontierei, cât şi în alte acțiuni de acest gen.

Ceremonia a avut loc la propunerea Uniunii Ucrainenilor din România, implicarea copiilor fiind o lecție de solidaritate, de compasiune şi de empatie din care, inclusiv adulții, au de învățat.

La festivitatea de premiere, au participat reprezentanții Ministerului Afacerilor Interne, în frunte cu ministrul Lucian Bode, cei ai ISU, reprezentați de secretarul de stat al MAI, Raed Arafat, preşedintele Uniunii Ucrainenilor din România, deputatul Nicolae-Miroslav Petrețchi, subsecretarul de stat al MAI, Petru Bledea, şi membri ai Consiliului UUR.

Ministrul Lucian Bode a transmis un mesaj emoționant şi a mulțumit copiilor pentru efortul şi implicarea lor voluntară în ajutorarea refugiaților ucraineni. El le-a urat tuturor succes pe viitor şi i-a încurajat să ia în considerare o carieră în cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

UN AN DE REZISTENȚĂ A UCRAINEI

Un an..., un an de coşmar pentru Ucraina. Ne amintim cu groază dimineaţa zilei de 24 februarie 2022, când buzele tuturor murmurau: „A început războiul în Ucraina! Rusia a invadat Ucraina!”. Întreaga lume era în şoc, mai ales noi, oamenii de rând care nu ne puteam închipui că în secolul XXI poate izbucni un război la graniţele noastre. Nu voi uita niciodată mobilizarea oamenilor în spiritul solidarităţii la Vama Siret. Profesorii de limba ucraineană, etnicii ucraineni şi românii din satele învecinate, reprezentanţi ai cultelor religioase, diferite ONG-uri au fost primii care, fără a sta pe gânduri, au sărit în ajutor. Cu toţii am trăit emoţii puternice văzând acele imagini dureroase cu mame încărcate de bagaje, trăgându-şi copilaşii după ele, disperate mergând către nicăieri, dar uşurate că scăpaseră. Lăsau în urmă toată agoniseala şi bărbatul pe care era posibil să nu-l revadă niciodată... A trecut un an, un an zbuciumat, iar mamele şi copiii Ucrainei sunt încă în pribegie. Ucrainenii din România şi românii i-au primit cu braţele deschise şi au făcut tot posibilul să-i ajute. Bilanţul după un an de război este dureros: mii de morţi şi răniţi, milioane de refugiaţi şi oraşe în ruine. Dar Ucraina rezistă, va rezista şi va birui!

Asociaţia Institutul Bucovina în parteneriat cu Uniunea Ucrainenilor din România Filiala Suceava au organizat, vineri, 24 februarie 2023, la Biserica „Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel” Suceava, evenimentul „Un an de rezistenţă a Ucrainei”.

Slujba de comemorare a eroilor ucraineni şi români a fost oficiată bilingv în limbile ucraineană şi română de pr. Mihai Cobziuc, consilier eparhial la Biroul de Relaţii pentru Minorităţi din cadrul Arhiepiscopiei Sucevei şi Rădăuţilor, pr. Mihai Maghiar şi pr. Dan Leonte Şalvari de la Parohia Ştirbit, Protopopiatul Fălticeni. La încheierea slujbei, a fost rostită o rugăciune pentru pace împreună cu toţi credincioşii din biserică.

Acţiunea a avut ca scop sensibilizarea comunităţii cu privire la consecinţele conflictului din Ucraina şi dramele prin care trec refugiaţii ucraineni, în majoritate femei cu copii.

În pridvorul bisericii, a fost vernisată o expoziţie cu lucrările copiilor refugiaţi din Ucraina, realizate, în cadrul activităţilor de tip After-School, cu maestrul Mihai Pânzaru PIM, şi lucrările adolescenţilor refugiaţi din Ucraina, care au fost realizate în cadrul activităţilor de Terapie prin Artă, cu ajutorul voluntarelor din Belgia, Anastasiia şi Vany.

În faţa bisericii, a fost prezentat un program artistic, care a cuprins poezii recitate şi compuse de Olha Koval-Paţareniuk, medic chirurg pediatru, şi Viktoria Dryhola, profesor de canto. Grupul vocal „Spivuci ukrainky”, care îşi desfăşoară activitatea la sediul UUR din Suceava, a interpretat cântecele „Svite tyhyi” şi „Odnoho ranku”. Doamna prof. Irina Fedorova şi elevii săi de la afterschool-ul pentru ucrainenii din Suceava au cântat piesa „Oi, u luzi cervona kalyna”.

La eveniment, au fost prezenţi: Ilie Sauciuc, preşedintele Filialei Suceava a UUR, Petru-Vasile Gafiuc, preşedintele Asociaţiei Institutul Bucovina, Mihai Pânzaru PIM, artist plastic, şi numeroşi refugiaţi ucraineni.

Întâlnire a refugiaţilor ucraineni cu ONG-uri locale, organizată de UUR – Suceava

Filiala UUR Suceava a găzduit, la 30 ianuarie 2022, întâlnirea dintre reprezentanţii refugiaţilor ucraineni din judeţul Suceava şi reprezentanţi ai ONG-urilor implicate în ajutorarea acestora. Preşedintele Filialei Suceava a UUR, Ilie Sauciuc, a vorbit, celor prezenţi, despre minoritatea ucraineană din România, care s-a implicat foarte activ în sprijinirea neîncetată a refugiaţilor, chiar de la declanşarea războiului din Ucraina: „profesorii de limba ucraineană şi localnicii etnici ucraineni au asigurat permanenţa în Vama Siret, traducând şi oferind sprijin tuturor refugiaţilor. În acest interval de timp, au fost colectate mii de tone de alimente, îmbrăcăminte, medicamente, produse de igienă, obiecte de strictă necesitate şi chiar generatoare electrice, care, mai apoi, au fost direcţionate spre zonele afectate de pe teritoriul ţării vecine. Sediile UUR din Suceava şi Siret au găzduit temporar refugiaţi, ajutându-i să-şi găsească locuinţe stabile. În calitate de inspector şcolar pentru minoritatea ucraineană, pot să vă spun că a fost constituită o comisie judeţeană care aprobă săptămânal cererile elevilor ucraineni de a se înscrie în calitate de audienţi sau elevi în şcolile sucevene. În prezent, în judeţul Suceava, sunt 82 de elevi audienţi şi 31 de elevi înscrişi în sistemul românesc de învăţământ, însă aceste cifre fluctuează de la o săptămână la alta, deoarece vin noi solicitări sau unele familii se mută din judeţ”. Preşedintele organizaţiei, Ilie Sauciuc, a invitat refugiaţii ucraineni să împrumute cărţi de la biblioteca UUR şi a oferit în dar, celor prezenţi, câte o agendă, un Ghid de conversaţie român-ucrainean şi două cărţi.

Au fost discutate diverse probleme cu care se confruntă refugiaţii ucraineni din judeţul Suceava. Vasile Guţu, reprezentantul World Vision RO, a propus o organizare mai bună a magazinului social din locaţia Observator, pentru evitarea aglomeraţiei, şi a menţionat că organizaţia oferă spaţiu şi personal de suport în vederea rezolvării

temelor cu copiii. Ionuţ Haureş şi Raluca Cojocaru, reprezentanţii Kairos, au precizat că organizaţia suportă costul anumitor servicii medicale cu plată şi colaborează cu un medic de familie pentru consult. Ioana Rusu de la Salvaţi Copiii a adus în discuţie problema medicilor de familie care nu sunt obligaţi să preia noi pacienţi, astfel o bună parte dintre refugiaţi nu reuşesc să intre în evidenţa acestora. Sabina Doroftei de la Direcţia Generală de Asistenţă Socială şi Protecţia Copilului (DGASPC) a precizat că prin programul Primero, cu ajutorul Institutului Bucovina, în prezent, sunt înregistraţi peste 1000 de copii ucraineni în judeţul Suceava şi se încearcă, prin intermediul primăriilor şi a UAT-urilor, promovarea înscrierii acestora la şcoală. Inspectorul şcolar Ilie Sauciuc a subliniat faptul că majoritatea copiilor ucraineni urmează o formă de învăţământ online în Ucraina şi nu pot fi obligaţi să se înscrie şi în România la şcoală, existând riscul de supraîncărcare a acestora. Reprezentantul UNHCR a informat asupra faptului că, în Suceava, există doi jurişti ucraineni dispuşi să consilieze persoanele care se confruntă cu probleme legate de obţinerea documentelor originale din Ucraina. Doina Fîntînariu, reprezentanta Sensiblu, este de părere că serviciile şi programele oferite până în prezent trebuie să continue, fiind absolut necesare. Viviana Huţuleac, coordonatorul de resurse umane din cadrul organizaţiei Rădăuţiul Civic a menţionat că Fundaţia ICAR acoperă costul unor servicii medicale de urgenţă, al reţetelor medicale eliberate de medici specialişti români, al consultaţiilor neurologice şi al urgenţelor stomatologice. Alina Zăgan, reprezentantul Institutului Bucovina, a vorbit despre Roua Club, program care va continua, punând la dispoziţie locaţia şi cele necesare pentru desfăşurarea activităţilor propuse de refugiaţi.

Întâlnirea s-a dovedit a fi foarte utilă, deoarece au fost discutate multe probleme cu care se confruntă refugiaţii ucraineni din judeţ şi au fost identificate o serie de soluţii.

*Materiale semnate de **Mihaela-Delia MARTINEAC***

Taras H. Șevcenko, omagiat la Sighetu Marmației

Literatura reprezintă cea mai de preț comoară lăsată pe acest pământ, „ascunsă” în spatele rafturilor unei biblioteci neatinse şi îngropată adânc în nisipul oceanului plin de nestemate care aşteaptă a fi şlefuite. Când realitatea devine zguduitoare, literatura se transformă în cea mai frumoasă simfonie a lui Ludwig van Beethoven. Când există întrebări fără ecou, literatura aşterne, precum covorul unei primăveri târzii, răspunsuri care desluşesc nemărginite taine.

Mihai Eminescu, poetul național al României, numit şi *Luceafărul poeziei româneşti,* a lăsat lumii un tezaur literar de neegalat şi a transformat limba română într-o operă de artă. După 134 de ani de la moartea prematură a celui mai mare reprezentant al romantismului, în inima românului de pretutindeni au rămas scrijelite versurile unui „băiet” veşnic îndrăgostit.

În literatura ucraineană, corespondentul lui Mihai Eminescu este Taras Hryhorovyci Şevcenko, supranumit şi *Marele Cobzar*. Data de 09.03.2023, o zi cu mare însemnătate istorică şi culturală, a fost marcată de către Filiala Maramureş a Uniunii Ucrainenilor din România prin organizarea evenimentului „209 ani de la naşterea poetului național ucrainean Taras Hryhorovyci Şevcenko”. Întemeietorul limbii ucrainene literare reprezintă, şi astăzi, imaginea a tot ceea ce însumează lupta pentru solidaritate, unitate, iubire de popor şi de tradiții. Operele sale reflectă, în mare parte, atât dorința însetată pentru a obține libertatea neamului ucrainean, cât şi redarea identității naționale a Ucrainei.

La evenimentul încărcat de emoții profunde, au onorat cu prezența preşedintele Uniunii Ucrainenilor din România, deputatul Nicolae-Miroslav Petrețchi, preşedintele Filialei Maramureş, profesorul Miroslav Petrețchi, prim-vicepreşedintele Uniunii Ucrainenilor din România, Vasile Pasenciuc, preşedinții organizațiilor locale, Victor Matus din Crăciuneşti, Anna Mihali din Bocicoiu Mare, Ioan Recalo din Repedea, Gheorghe Mocernac din Crasna Vişeului, Mihai Macioca din Poienile de sub Munte, Pintea Mariciuc din Ruscova, Anna Sambor din Lunca la Tisa, Irina Iordăchianu din Bistra şi Mariana-Zirca Hrin din Valea Vişeului. De asemenea, au participat angajații şi consilierii Filialei Maramureş a UUR, reuniți pentru a-l omagia pe marele poet al Ucrainei şi al ucrainenilor de pretutindeni. Alți invitați de onoare au fost: doamna viceprimar, Daniela Onița-Ivaşcu, care a reprezentat cu mândrie Primăria municipiului Sighetu Marmației, domnul Ion Mariş, jurnalist şi o personalitate renumită pentru implicarea sa în activitatea civică a județului, doamna inspector şcolar pentru limba ucraineană, Halena Miculaiciuc, directorul Liceului Pedagogic „Taras Şevcenko”, domnul Vasile Cureleac, doamna Tamara Danci, profesor la Liceul Pedagogic „Taras Şevcenko”, directorul Şcolii Gimnaziale Valea Vişeului, Maria Papariga, şi alți participanți de onoare.

Acțiunea dedicată lui Taras Şevcenko a debutat prin oficierea slujbei atât în memoria Marelui Cobzar, cât şi a eroilor care şi-au pierdut viața în războiul declanşat de Federația Rusă. Din partea Vicariatului Ortodox Ucrainean din România, a oficiat serviciul religios părintele vicar Nicolae Lauruc, iar, din partea Vicariatului Greco-Catolic din România, părintele vicar Vasile Colopelnic şi părintele Dan Maruşciac. Imediat după momentul religios, şi-au exprimat gândurile prin discursuri înălțătoare preşedintele Uniunii Ucrainenilor din România, deputatul Nicolae-Miroslav Petrețchi, preşedintele Filialei Maramureş, profesorul Miroslav Petrețchi, preşedintele organizației locale UUR Lunca la Tisa, Anna Sambor, doamna viceprimar Daniela Onița-Ivaşcu, domnul Ion Mariş,

părintele vicar Nicolae Lauruc şi părintele vicar Vasile Colopelnic. Aceştia şi-au exprimat atât susținerea permanentă față de poporul ucrainean, aflat încă într-un război nemilos, cât şi recunoştința pentru ceea ce a lăsat lumii literare poetul şi omul Şevcenko, simbolul perfect al curajului şi al patriotismului.

Unul dintre cele mai aşteptate momente a fost depunerea coroanelor la bustul geniului literar, debutat prin intonarea imnurilor de stat ale României şi Ucrainei. Brațele elevilor de la Liceul Pedagogic „Taras Şevcenko” au purtat cu mândrie coroanele dedicate lui Taras, aşezându-le cu grijă pe soclul bustului, în semn de cinste. Ofrandele florale au venit din partea Uniunii Ucrainenilor din România şi a Filialei Maramureş, din partea Vicariatului Ortodox Ucrainean din România, Vicariatului Greco-Catolic Ucrainean din România şi din partea Primăriei municipiului Sighetu Marmației şi a Consiliului local.

Omagierea Marelui Kobzar în aceste vremuri deosebit de grele prin care trece bravul popor ucrainean împlineşte aspirațiile la care Taras Şevcenko visase cu un secol şi jumătate în urmă şi care răzbat din întreaga-i creație poetică: integritate teritorială şi libertate națională. Versul şevcenkian *Luptați şi veți învinge!* este mai actual ca niciodată.

Mara RUS

Simpozion la Sighetu Marmației

„Rolul femeii ucrainene în societate”

Ce reprezintă Femeia? Este simbolul suprem al tăriei, soarele răsărit după o furtună puternică, întruchiparea răbdării şi curcubeul apărut de nicăieri pe cerul înnorat. Este mâna care şterge lacrimi, sufletul încărcat de atâtea griji şi vocea care alină, floarea care înfloreşte când restul plantelor se ofilesc, ecoul picurilor unei ploi de vară care răcoreşte pământul dogoritor al unei veri fierbinți. Este unul dintre miracolele lumii, datorită căruia existăm.

În spatele fiecărei femei puternice, stă, cu siguranță, o poveste de viață care nu i-a dat de ales. Dincolo de caracterul de fier înnăscut, se ascunde vulnerabilitate, frică şi momente de neliniște. În fața femeii, tot ce se construieşte se poate dărâma precum o piesă de domino aşezată greşit, însă ea are puterea de a reclădi tot ceea ce a fost distrus. Ea poate modela minți, educa şi transforma inimi de copil în indivizi maturi şi responsabili.

Nu doar în viața de zi cu zi, ci şi în literatura ucraineană, femeia joacă un rol deosebit de important. Un model demn de urmat îl reprezintă Olha Kobyleanska, unul dintre cei mai reprezentativi scriitori ucraineni, ale cărei opere ilustrează societatea intelectuală de la sfârşitul secolului al XIX-lea. Cel mai lăudabil detaliu al vieții faimoasei scriitoare este pledoaria pentru emanciparea femeii. Având ca punct de plecare simbolul feminin, principalele personaje din romanele Olhăi Kobyleanska sunt femei civilizate, dar exploatate de către un sistem social înapoiat.

Filiala Maramureş a Uniunii Ucrainenilor din România a organizat, la data de 11 martie 2023, Simpozionul „Rolul femeii ucrainene în societate”, la care au participat preşedintele Uniunii Ucrainenilor din România, deputatul Nicolae-Miroslav Petrețchi, preşedintele Filialei Maramureş, profesorul Miroslav Petrețchi, prim-vicepreşedintele Uniunii Ucrainenilor din România, profesorul Vasile Pasenciuc, preşedinții organizațiilor locale ale UUR din: Bocicoiu Mare – Anna Mihali, din Bistra – Irina Iordăchianu, şi din Coştiui – Hafia Celeniuc; preşedintele Comisiei pentru Tineret şi Sport a UUR, Ciprian Luşcan, secretarul de redacție Fabian Popovici, directorul Şcolii Profesionale Poienile de sub Munte, Lucreția

Semeniuc, directorul Şcolii Gimnaziale Valea Vişeului, Maria Papariga. De asemenea, au participat o parte dintre angajații Filialei Maramureş a UUR, profesori şi câțiva elevi din cadrul şcolilor cu predare în limba ucraineană.

Acțiunea a debutat cu alocuțiunile rostite de: Nicolae-Miroslav Petrețchi, deputat şi preşedintele Uniunii Ucrainenilor din România, Miroslav Petrețchi, preşedintele Filialei Maramureş a UUR, Vasile Pasenciuc, Anna Mihali, Irina Iordăchianu, Hafia Celeniuc, Ciprian Luşcan, Fabian Popovici, Lucreția Semeniuc, Maria Papariga şi de alți invitați, care au sărbătorit, alături de noi, Ziua Intenațională a Femeii. Ana-Maria Bodnariuc, elevă a Şcolii Gimnaziale Valea Vişeului, a prezentat participanților o legendă despre mama, care a înduioşat inimile tuturor.

În continuare, a fost subliniată atât importanța predării limbii materne ucrainene în şcoli, cât şi lupta pe care o duc, zi de zi, cadrele didactice care nu sunt sprijinite pentru a-şi convinge elevii de valoarea pe care o are limba ucraineană asupra unui învățăcel la început de drum. De asemenea, în cinstea tuturor mamelor de pretutindeni, s-au rostit cuvinte emoționante şi pline de tandrețe şi li s-a mulțumit pentru faptul că există pe acest pământ. Urmat de discursurile dedicate nu doar mamelor, ci şi doamnelor, bărbații prezenți la acțiune au oferit, în semn de profundă apreciere şi considerație, câte o floare fiecărei femei.

Iubiți femeia, îndrăgiți limba maternă ucraineană, răspândiți dragoste în lume şi luptați pentru tot ceea ce ştiți că meritați!

Mara RUS

Sărbătorirea ucrainencelor din Bucovina

Orice i-ai da unei femei îl va multiplica întotdeauna. Dacă îi dai ingrediente, ea îți va face de mâncare. Dacă îi zâmbeşti, ea îți va da inima. Orice i-ai da, se va înmulți şi se va extinde. Deci, dacă o tratezi urât, fii pregătit să se întoarcă înzecit. (William Golding)

Ziua de 8 martie este dedicată, de peste un secol, femeilor din lumea întreagă. Această sărbătoare este asociată cu venirea primăverii, anotimpul florilor, al învierii, al bucuriei şi constituie cel mai potrivit moment de a aduce mulțumire tuturor femeilor pentru ceea ce reprezintă ele în viața noastră.

Filiala Suceava a Uniunii Ucrainenilor din România a organizat, duminică, 5 martie, într-o locație aparte, o acțiune dedicată femeilor ucrainence. La această manifestare, au participat numeroase refugiate din Ucraina alături de etnici ucraineni, profesori de limba ucraineană, preşedinți şi membrii ai organizațiilor locale ale UUR din județul Suceava, membrii ai Comitetului județean: Ilie Sauciuc, pr. Mihai Cobziuc, Cristina Chideşa, Niculina Clapon, Zirca Ianoş, Ovidiu Tcaci, Elena Torac, Nicolae Ciocan. Toate doamnele şi domnişoarele din sală au primit câte un frumos trandafir din partea organizatorului.

Grupul de refugiate „Spivuci ukrainky” şi grupul vocal al Filialei Suceava a UUR au susținut un recital artistic care a adus bucurie şi încântare în sufletul celor prezenți. La masa rotundă, au fost discutate realizările femeilor ucrainence din ultima perioadă şi au fost propuse noi proiecte dedicate femeilor şi tinerilor. Ilie Sauciuc, preşedintele Filialei Suceava a UUR, a vorbit despre însemnătatea zilei de 8 martie şi a evidențiat importanța şi dinamismul femeilor ucrainence în comunitățile din care fac parte. Profesoarele de limba ucraineană au fost apreciate pentru implicarea şi efortul susținut în promovarea şi păstrarea limbii materne prin numeroasele activități desfăşurate cu copiii. Elena Torac, viceprimarul comunei Brodina, şi Constantina Bursuc, consilier local în comuna Vatra Moldoviței, reprezintă UUR în administrația locală şi sprijină interesele minorității ucrainene. Nu în ultimul rând, preşedintele Ilie Sauciuc a arătat întreaga sa compasiune şi sprijinul său etnicilor ucraineni din România, dar şi al românilor pentru MAMELE ucrainence aflate în pribegie cu copiii lor, departe de casă şi de cei dragi. Cu siguranță, acestea trec prin cel mai greu moment din viața lor, însă nutresc speranța ca acest coşmar, războiul, să se încheie cât mai curând. Evenimentul a adus bucurie în inimile tuturor doamnelor prezente, fiind un bun prilej de revedere şi de socializare.

Scopul acestei manifestări a fost acela de a omagia femeile şi a le arăta recunoştință pentru activitățile desfăşurate pe toate planurile: familial, profesional şi social.

La mulți ani tuturor femeilor: mame, bunici, fiice şi surori!

Delia Mihaela MARTINEAC

UN AN DE RĂZBOI ÎN UCRAINA: *ÎNCEPUTURI, EVOLUȚII ȘI PERSPECTIVE*

(Urmare de la pagina 1)

de cereale şi avansarea parcursului european. De asemenea, aceştia au lăudat curajul şi determinarea militarilor ucraineni, care au devenit un simbol al luptei pentru libertate şi pentru un viitor democratic, plătind preţul suprem pentru apărarea Ucrainei şi a întregii Europe.

Oaspeții ucraineni au vorbit despre situația dificilă în care se află Ucraina după 12 luni de război pe scară largă, despre atrocitățile comise de trupele ruseşti împotriva ucrainenilor şi despre distrugerile şi victimele, inclusiv mulți copii, din Ucraina. Invitații şi-au exprimat recunoştința pentru ajutorul umanitar oferit în ultimul an de România şi pentru primirea călduroasă de care au avut parte refugiații ucraineni, forțați fiind să-şi părăsească locuințele din cauza războiului. Totodată, participanții din țara vecină au subliniat că Ucraina rezistă, dar are nevoie, în continuare, de ajutor, pentru a putea ieşi învingătoare în războiul cu Federația Rusă.

În acest cadru, au fost vernisate două expoziții de fotografie: „Războiul din Ucraina, prin ochii copiilor", organizată de Centrul pentru Narative Politice ale Democrației" din Cernăuți în parteneriat cu Centrul Mieroszewski din Polonia, şi „Durerea mamei!", organizată de Mişcarea publică ucraineană a mamelor şi rudelor participanților la Operațiunea Antiteroristă „Berehynea". Fotografiile surprind situația dramatică în care se află copiii ucraineni din cauza invaziei ruseşti, precum şi durerea mamelor soldaților ucraineni morți sau dispăruți în război.

(Sursa: uur.ro)

ŞEDINȚĂ COMUNĂ A PARLAMENTULUI, LA UN AN DE LA DECLANŞAREA RĂZBOIULUI ÎN UCRAINA

Camera Deputaților şi Senatul s-au reunit, luni, 27 februarie, în şedință comună pentru a marca un an de la declanşarea agresiunii militare a Federației Ruse împotriva Ucrainei şi pentru a transmite un mesaj ferm şi sincer de susținere a poporului ucrainean.

În mesajul prezentat în numele Grupului Parlamentar al Minorităților Naționale din Camera Deputaților, Nicolae Miroslav Petrețchi a condamnat decizia nebunească a regimului de la Moscova, condus de un dictator, de a acapara teritorii noi, prin anexarea ilegală a peninsulei ucrainene Crimeea în 2014 şi continuată prin declanşarea războiului pe scară largă, neprovocat, împotriva unui stat suveran şi independent, Ucraina, decizie care a afectat viețile a milioane de oameni nevinovați, precum şi întregul sistem geopolitic internațional, creând provocări nemaiîntâlnite de la cel de-al Doilea Război Mondial.

Preşedintele UUR a subliniat că societatea românească, indiferent de etnie, religie sau zona de proveniență a manifestat o atitudine de solidaritate fără precedent față de Ucraina, față de refugiații ucraineni sosiți în România.

De asemenea, domnul Petrețchi a arătat că, în ciuda contextului regional extrem de dificil, generat de războiul de agresiune purtat de Rusia împotriva Ucrainei, România şi Ucraina, două state prietene şi vecine, pot găsi mai multe puncte comune, inclusiv modele de bune practici, care să le unească, în locul celor care le pot dezbina, aşa cum îşi doreşte Federația Rusă.

Reprezentantul ucrainenilor în Parlamentul României a ținut să aducă aminte că lumea liberă condamnă agresiunea rusă, iar datorită sprijinului nostru comun, poporul ucrainean este liber, continuă să se apere şi să lupte pentru idealurile noastre comune, înțelegând să aleagă speranța în detrimentul fricii, democrația în locul tiraniei.

În egală măsură, Nicolae-Miroslav Petrețchi a remarcat faptul că în situația în care Federația Rusă recurge la forță în încercarea de a influența viitorul Europei, afectând securitatea şi valorile democratice, trebuie să adoptăm, în continuare, măsuri unitare şi decisive atât în plan național, cât şi în cel extern, inclusiv la nivel multilateral, şi să rămânem uniți în angajamentul nostru ferm față de valorile europene, pentru care poporul ucrainean plătește, astăzi, cu sânge.

(Sursa: uur.ro)

Limba ucraineană în haine de sărbătoare

La data de 25 februarie, începând cu ora 11.00, la Căminul Cultural din Bălcăuți, s-a desfășurat Concursul Județean „Sărbătoarea limbii materne”. Organizatorii manifestării au fost Școala Gimnazială Bălcăuți, IȘJ Suceava (colaborator), Filiala Suceava a UUR, finanțatorul activității, și Primăria comunei Bălcăuți.

Activitatea a început cu o slujbă religioasă de pomenire a victimelor care și-au pierdut viața în războiul din Ucraina, oficiată de preoții Daniel Petrașuc și Ioan Cîrstean.

Au urmat discursurile oficialităților prezente la activitate. Domnul Ilie Sauciuc, inspector în cadrul IȘJ Suceava și președintele Filialei Suceava a UUR, și-a exprimat bucuria că „după trei ani de organizare on line a proiectului reușim să ne întâlnim cu toții în sala Căminului Cultural din Bălcăuți. Mă bucur că ați luat decizia să vă înscrieți la acest concurs pentru a sărbători limba maternă (peste 80% din cadrele didactice care predau limba ucraineană în județul Suceava au făcut-o). Mulțumesc membrilor juriului că de fiecare dată răspund afirmativ solicitării mele de a face parte din acest for, mulțumesc administrației locale că susține minoritatea ucraineană și ideile noastre de a organiza anumite activități în comună, mulțumesc celor 17 școli din județ în care se studiază limba ucraineană și care răspund afirmativ cerințelor IȘJ Suceava și UUR Suceava (menționez că la cârma acestor școli se află directori care nu sunt ucraineni, dar avem sprijin total din partea lor în tot ceea ce înseamnă studiul limbii ucrainene). Mulțumiri adresez și UUR, domnului deputat Nicolae-Miroslav Petrețchi pentru susținerea necondiționată în ceea ce privește activitățile culturale”.

Mihai Traista, vicepreședinte al UUR, a subliniat faptul că multe chipuri prezente în sală îi sunt familiare, deoarece s-a întâlnit cu mulți dintre participanți și profesorii lor coordonatori la alte concursuri organizate de UUR, cum ar fi *Tinere talente* și *Concursul de recitare a poeziei ucrainene*. Cei prezenți în sală au primit și un sfat din partea domniei sale: „Vă spun și vouă cum i-am

spus și fiului meu: *Învață, fiule, și citește mult; că dacă n-o vei face, tu vei fi prostul, iar eu – al prostului tată*. Să învățăm limba maternă, să ne rugăm în limba maternă e o necesitate și așa cum spunea Șevcenko: *Ce-i străin învățați, dar de ce-i al vostru nu vă lepădați*”.

Din partea autorităților, au mai adresat gânduri de bun venit și succes tuturor participanților Vasile Șoiman, primarul comunei Bălcăuți, și Elena Torac, viceprimarul comunei Brodina.

Iulian-Petru Chideșa, viceprimarul comunei Bălcăuți, le-a felicitat pe inițiatoarele acestui proiect „care se vede că are viață lungă și mă bucur de acest lucru”.

Au mai luat cuvântul și Roman Petrașuc, fiu al satului Bălcăuți, profesor la Universitatea din București, Rodica Timiș, consilier la instituția municipală „Centrul de Perfecționare a Cadrelor Didactice” din Cernăuți, și Traian Pușcă, directorul Casei Corpului Didactic „George Tofan” din Suceava.

Momentul discursurilor a fost încheiat de Mihaela Pintrijel, directorul Școlii Gimnaziale Bălcăuți: „Metaforic vorbind, suntem semințe, și din semințe se nasc copaci. Și din copaci se nasc rădăcini. Și rădăcinile acestea sunt: în limbă, în cultură, în tradiție. Limba este una din rădăcinile oricărui neam de pe pământ. Eu sunt româncă, dar sunt bucuroasă că trăiesc într-o comunitate frumoasă, una ucraineană, de 25 de ani și am întâlnit oameni frumoși, oameni care iubesc poporul ucrainean, iubesc ceea ce înseamnă în totalitate cultura ucraineană. Ceea ce încercăm noi astăzi să facem prin acest proiect coordonat de colegele mele Lăcrămioara Grigorciuc, profesor de limba română, și Anca Știubianu, profesor de limba ucraineană, este tocmai aceea de a nu lăsa rădăcinile să se usuce; și faptul că, astăzi, alături de mine, se află oameni care au venit de la distanțe de peste 150 sau de peste 600 de kilometri, dovedește că lucrurile acestea sunt prețuite și este de dorit ca aceste lucruri să rămână veșnice, să nu le lăsăm să moară. Dacă ele mor, murim și noi, și atunci nu vom mai fi semințe multicolore, ci vom fi simple semințe unicolore. Mulțumesc colegilor, cadre didactice, care au răspuns invitației acestui proiect ce implică eforturile a patru organisme publice și mă bucur să vă văd pe toți prezenți aici: profesori și elevi atât de frumoși. Și nu se poate ca în această frumusețe fizică să nu sălășluiască și o frumusețe interioară”.

Menționăm prezența la activitate și a unor membri din Comitetul UUR Suceava: Zirca Ianoș, Cristina Chideșa, Rodica Șoiman și Elena Torac.

Obiectivul general al proiectului constă în „atragerea tinerilor aparținând minorității ucrainene în activități comune, menite să promoveze afirmarea identității culturale ca fundament al dezvoltării viitoare a cetățeanului european”, iar dintre obiectivele specifice amintim: „promovarea valorilor ucrainene autentice; evidențierea contribuției limbii ucrainene la patrimoniul cultural universal; cultivarea respectului și al prețuirii față de valorile înaintașilor; stimularea dorinței de a le îmbogăți prin creații proprii; dezvoltarea gândirii și al imaginației elevilor; lărgirea orizontului lor cultural; motivarea gustului artistic; cultivarea discernământului artistic; întărirea parteneriatelor dintre școli, autorități locale și reprezentanții comunității ucrainene din țară, în vederea dezvoltării și promovării bunelor relații; dezvoltarea comunicării sociale prin activități în echipă”.

Concursul este structurat pe patru secțiuni: *Eseu*, *Creații ale elevilor*, *Costum popular*, *Program artistic*.

La secțiunea *Eseu*, intitulat „Limba ucraineană în școala mea” (însoțit de imagini prelucrate în power point), participanții trebuiau să prezinte activitățile educative, realizate în cadrul orelor de curs și în cadrul activităților extrașcolare, dedicate studiului limbii materne la școală.

Proba de imaginație, creativitate și originalitate, intitulată „Eu și cuvântul sau joaca de-a creația”, le-a oferit elevilor posibilitatea să-și prezinte propriile produse literare, având ca tematică limba maternă, localitatea natală, trecutul familiei, credința religioasă, contribuind astfel la dezvoltarea creativității și a abilităților de comunicare.

Creațiile înscrise la aceste prime două secțiuni au fost jurizate de Iryna Moisei, redactorul-șef al revistei „Naș holos”, de Mihai Traista, scriitor și jurnalist, și de Roman Petrașuc, cadru didactic la Universitatea din București.

A treia secțiune, *Costum popular,* încearcă să scoată la lumină costumele populare ascunse în lada de zestre a bunicii. Astfel, concurenții au adus în fața juriului adevărate nestemate ale portului ucrainean de altădată. De jurizarea acestei probe s-au ocupat Ilaria Pușcă, directorul Școlii Gimnaziale Vatra Moldoviței, coordonator al Ansamblului „Gura Izvorului”, Elena Torac, meșter popular în arta încondeierii / decorării ouălor din Brodina, și Rodica Boiciuc, meșter popular în arta încondeierii / decorării ouălor din Bălcăuți.

Participanților la această secțiune, și nu doar lor, le-a adresat câteva sfaturi doamna Ilaria Pușcă: „Dacă o haină oarecare, indiferent de la ce

casă de modă ar veni, în timp, își pierde oarecum valoarea, pentru că moda trece și se schimbă, în cazul costumului popular, cu cât este mai veche piesa, cu atât este mai valoroasă. Să nu mai veniți, copii, pe scenă cu adidași și, dacă puteți, să evitați cămășile acestea, iertați, nu știu dacă e bine spus, *de bazar*. Căutați ceea ce este vechi, ceea ce este valoros; chiar dacă nu are culoare stridentă, dar patina timpului și-a pus amprenta pe acea cămașă populară, să știți că aceea este bună”.

Ultima probă a concursului, *Moment artistic*, a cuprins creații ale folclorului ucrainean, de preferință local (cântece, dansuri populare, obiceiuri), precum și creații ale literaturii ucrainene (poezii, miniscenete, dansuri tematice, cugetări, aforisme etc.). Au participat în cadrul acestei probe elevi de la școlile sucevene în care se studiază limba ucraineană. Momentele poetice, muzicale și coregrafice au fost jurizate de către Zirca Ianoș, profesor de muzică, coordonator al Ansamblului „Kolomeika” din Siret, de Mihai Traista, scriitor și jurnalist, și de Roman Petrașuc, profesor la Universitatea din București.

În cadrul concursului, la secțiunea *Confluențe literare*, a fost evocată semnificația zilei de 25 februarie. Astfel, în această zi, în anul 1866, a avut loc debutul literar al lui Mihai Eminescu în revista „Familia” din Oradea, cu poezia „De-aș avea…”. Cinci ani mai târziu, în anul 1871, la 25 februarie, în orașul Novgorod-Volynsk, se năștea celebra scriitoare ucraineană Lesea Ukrainka. Creațiile ei, deseori, erau interzise de cenzura Imperiului Rus, de aceea Lesea Ukrainka s-a publicat mai des la Berlin, Dresda, Praga, Viena. La începutul secolului al XX-lea, Lesea Ukrainka a vizitat de două ori Bucovina și Cernăuțiul, fiind bună și apropiată prietenă cu scriitoarea bucovineană Olha Kobyleanska. La finalul momentului, evocator a fost recitată poezia „Speranța”, primul text liric scris de cunoscuta poetă ucraineană și în care mulți ucraineni se regăsesc și astăzi: *Nici soartă, nici vrere eu nu mai am / Rămas-a speranța, singură, ea: / Speranța întoarcerii în Ucraina mea dragă / Pentru a mai scruta o singură dată natala mea țară. / Dniprul albastru doar o dată să-l mai privesc / Și-apoi mi-e totuna: de mor sau trăiesc*.

Lăcrămioara GRIGORCIUC

ZIUA INTERNAȚIONALĂ A LIMBII MATERNE, SĂRBĂTORITĂ ÎN FILIALELE UUR

MARAMUREŞ

COMEMORAREA UNUI AN DE LA DECLANŞAREA RĂZBOIULUI ÎN UCRAINA

Începând cu anul 2000, la data de 21 februarie, anual, se sărbătoreşte „Ziua Internaţională a Limbii Materne”, care are drept scop promovarea şi conservarea multilingvismului şi a diversităţii cultural-lingvistice. Limba maternă reprezintă cel mai puternic instrument în procesul dezvoltării societăţii umane. Este limba pe care o vorbim în primii ani de viaţă şi cea pe care o transmitem, prin viu grai, generaţiilor care ne urmează. Suntem încurajaţi de părinţi şi profesori şi nu trebuie ne sfiim, niciodată, în a vorbi (în) limba noastră maternă, cu scopul de a o păstra întotdeauna vie şi de a ne mândri cu aceasta în orice colţ al lumii ne-am afla. În acest context, la data de 21.02.2022, întreaga lume comemorează uciderea celor cinci studenţi care au luptat pentru utilizarea, în mod oficial, a limbii materne (bengali) în Bangladeş. Au trecut 71 de ani de când, datorită curajului celor patru tineri, avem puterea de a ne exprima şi noi în limba noastră maternă, indiferent de naţiune.

În perioada 24.02-25.02.2023, Filiala Maramureş a Uniunii Ucrainenilor din România a organizat, la sediul filialei din Sighetu Marmaţiei şi la sediul organizaţiei locale UUR Rona de Sus, acţiunea „Ziua Internaţională a Limbii Materne”. La acest eveniment, au participat, în special, elevii şcolilor cu predare în limba ucraineană din judeţul Maramureş, care au obţinut premiul I la etapa naţională a „Concursului de recitare a poeziei ucrainene”, ediţia a XXIII-a. Micii învăţăcei şi profesorii lor îndrumători provin din cadrul Şcolii Profesionale Poienile de sub Munte, Şcolii Gimnaziale Valea Vişeului, Şcolii Gimnaziale Crăciuneşti, Structurii Lunca la Tisa, Şcolii Gimnaziale Remeţi, Liceului Pedagogic „Taras Şevcenko”.

Din partea Uniunii Ucrainenilor din România, au participat preşedintele Filialei Maramureş, profesorul Miroslav Petreţchi, preşedintele Organizaţiei locale a UUR Lunca la Tisa, Anna Sambor, preşedintele Organizaţiei locale a UUR Poienile de sub Munte, Mihai Macioca, preşedintele Organizaţiei locale a UUR Repedea, Ioan Recalo, preşedintele organizaţiei locale a UUR Crăciuneşti, Victor Matus, preşedintele Organizaţiei locale a UUR Crasna Vişeului, Gheorghe Mocernac, membrul Comitetului Filialei Maramureş, preşedintele Organizaţiei locale a UUR Bistra, Irina Iordăchianu, şi alţi membrii reprezentativi ai Filialei Maramureş a UUR. Totodată, din partea şcolilor cu predare în limba ucraineană, au participat directoarea Şcolii Gimnaziale Valea Vişeului, Maria Papariga, directoarea Şcolii Gimnaziale Rona de Sus, Loredana Luşcan, şi mulţi elevi şi profesori care au venit să sărbătorească unul dintre cele mai reprezentative evenimente dedicate limbii materne, „Ziua Internaţională a Limbii Materne”.

Profesorii participanţi au ţinut alocuţiuni prin care şi-au exprimat profund mândria de a preda limba ucraineană şi de a transmite generaţiilor viitoare setea pentru lectură, poezie, cântec şi comunicare în limba ucraineană. Aceştia şi-au îndrumat elevii în cel mai lăudabil mod posibil, astfel încât fiecare elev prezent a recitat câte o poezioară în cinstea limbii materne, a interpretat câte un cântecel vesel şi ne-a oferit diferite expoziţii de desene, picturi, lucru manual, toate exprimând iubirea faţă de limba maternă, trecută prin filtrul inocenţei lor. Un grup de elevi din cadrul Şcolii Gimnaziale Valea Vişeului, printre imaginile pictate şi confecţionate, a surprins publicul participant cu explicaţii şi însemnări vizavi de ceea ce a realizat. Grupul vocal de copii din Bistra, coordonat de doamna învăţătoare Irina Iordăchianu, a interpretat cântece pe versuri dedicate limbii materne, iar strălucirea din ochii copiilor a scos la iveală dragostea pentru limba maternă. De asemenea, domnul Mihai Macioca, preşedintele Organizaţiei locale UUR Poienile de sub Munte şi fost profesor, a recitat câteva fragmente sensibile din poemul „Caucaz” al lui Taras Şevcenko, poetul naţional al Ucrainei.

În cadrul aceluiaşi eveniment, a fost marcată şi „Comemorarea unui an de la declanşarea războiului în Ucraina”. Există o zi însemnată cu roşu în calendarul vieţii fiecăruia dintre noi, cu precădere, în sufletele fraţilor noştri ucraineni, care încă trăiesc cele mai grele clipe din ultimul deceniu. La data de 24.02.2022, un eveniment groaznic avea să schimbe cursul vieţii a zeci de mii de oameni nevinovaţi, care nu au avut nicio armă de

apărare, nicio fărâmă de putere, niciun colac de salvare, doar un singur gând: „Doamne, fie-ţi milă de noi!”. Cu această tristă ocazie, invitaţii prezenţi au răscolit amintiri dureroase din decursul acelui an de foc, au împărtăşit gânduri şi experienţe, au vărsat lacrimi şi au fost, în continuare, empatici cu poporul de dincolo de graniţă.

Cele două acţiuni au debutat, după cum se cuvine, printr-o rugăciune înălţată în memoria eroilor care şi-au pierdut viaţa, a mamelor care îşi plâng, şi-n ziua de azi, odraslele, a copiilor rămaşi orfani şi ai nimănui, cu speranţa că vor veni vremuri mai bune. Urmat de rugăciune, momentul de reculegere pentru victimele care şi-au pierdut viaţa în cruntul război a fost încărcat de o emoţie profundă. Preşedintele Filialei Maramureş a UUR, profesorul Miroslav Petreţchi, şi-a exprimat cele mai sincere gânduri pentru întreg poporul ucrainean, dorindu-şi să sprijine în continuare ţara care a trecut şi trece printr-o perioadă extrem de dificilă.

Uniunea Ucrainenilor din România, la data de 24.02.2022, a fost printre puţinele organizaţii care şi-a arătat sprijinul din prima clipă a izbucnirii invaziei majore a Rusiei în Ucraina, acordând ajutor umanitar refugiaţilor sosiţi în ţara noastră. Cei mai mulţi voluntari, prezenţi 24/24 la Punctul de Trecere a Frontierei Sighetu Marmaţiei, au fost, în mare parte, tineri din Rona de Sus, care şi-au pus la dispoziţie timpul în ajutorarea victimelor care treceau graniţa cu un singur bagaj, iar cei mai mulţi cu mâinile goale... Au împărţit mâncare, ceaiuri calde, pături şi o vorbă bună.

De altfel, din desenele şi obiectele lucrate manual ale copiilor participanţi la acţiunea „Ziua Internaţională a Limbii Materne”, se subînţelege că imaginea războiului a lăsat urme adânci şi-n sufletele lor. Unii dintre aceştia au confecţionat îngeri păzitori din hârtie, alţii au desenat câmpul de luptă, iar cei mai mulţi au pictat soare, nori şi familii fericite, ceea ce denotă că speranţa unor zile mai bune şi-a făcut culcuş în fiecare dintre ei.

Într-o notă mai pozitivă, acţiunea „Ziua Internaţională a Limbii Materne”, în cadrul căreia am comemorat şi un an de la declanşarea războiului în Ucraina, s-a încheiat cu o serie de gânduri pline de nădejde, cu expoziţii ale şcolarilor şi cu o masă festivă.

Mara RUS

ZIUA INTERNAȚIONALĂ A LIMBII MATERNE, SĂRBĂTORITĂ ÎN FILIALELE UUR

CLUJ
COMEMORAREA UNUI AN DE LA DECLANȘAREA RĂZBOIULUI ÎN UCRAINA

La 25 februarie 2023, Filiala Cluj a Uniunii Ucrainenilor din România, în parteneriat cu specializarea Limbă şi literatură ucraineană, a marcat, în cadrul acțiunii cultural-ştiințifice „Ziua Internațională a Limbii Materne”, cele 365 de zile de la declanşarea războiului în Ucraina, printr-o slujbă de pomenire a eroilor căzuți în luptă. Astfel, la Facultatea de Litere din cadrul Universității „Babeş-Bolyai”, unde a avut loc evenimentul, pr. Vasile Bocicorec a oficiat slujba de aducere-aminte în limba ucraineană. Membrii Filialei, refugiații ucraineni stabiliți în Cluj-Napoca şi alți invitați s-au alăturat momentului religios cu lumânări aprinse, pe care le-au aşezat pe treptele din holul clădirii. Prin acest gest, toți cei prezenți şi-au exprimat solidaritatea față de poporul ucrainean, compasiunea şi recunoştința pentru eroii care şi-au dat viața pentru libertatea şi suveranitatea Ucrainei.

După acest moment, a început desfăşurarea propriu-zisă a evenimentului „Ziua Internațională a Limbii Materne”, în debutul căruia Yelyzaveta Kadelnyk, mezzosoprană a Operei Române din Cluj-Napoca, a intonat imnurile de stat ale României şi Ucrainei. Şi această acțiune, ca, de altfel, toate manifestările Filialei Cluj, a îmbinat armonios componenta ştiințifică cu cea culturală prin prezentarea de comunicări pe diferite teme, în funcție de specificul manifestării.

Astfel, una dintre refugiate, Lidia Dulneva – psihoterapeut, a prezentat comunicarea sub titlul „Codul psihologic sau psihocodul femeii ucrainene în operele clasicilor ucraineni”, în care şi-a propus să treacă în revistă arhetipurile feminității ucrainene prin prisma operelor scriitorilor ucraineni. Fiecare națiune, consideră autoarea, are propriile sale caracteristici de comportament, de imagine, aşa-numitele arhetipuri, care se bazează pe procese istorice şi culturale: „Dacă doriți să cunoaşteți şi să înțelegeți un popor, studiați-i arhetipurile, legendele şi miturile. Şi pentru că foarte mulți ani am tot auzit de la alții poveşti despre noi înşine, ne-am obişnuit să ne privim prin ochi străini, de aceea, eu vă propun să încercăm să înțelegem: de ce suntem aşa cum suntem, ce calități şi ce defecte avem, cum facem față problemelor, ce arhetipuri ale feminității se află în tezaurul nostru ucrainean”.

Cele patru arhetipuri ale femeii ucrainene, asupra cărora s-a oprit Lidia Dulneva, valorificate în operele clasicilor ucraineni sunt: *Mavka* (vremuri păgâne) este cel mai vechi arhetip, o creatură mitică, menită să reflecte unitatea cu natura, fiind responsabilă cu esența creativă. Mavka este imaginea ființei pure, inocente din binecunoscuta dramă feerică a scriitoarei Lesea Ukrainka „Cântecul pădurii”; *Soloha* (perioada precreştină, perioada tripoliană) este o vrăjitoare, posesoare de cunoştințe, inteligență şi rațiune. Societatea ucraineană nu o place pe Soloha pentru dezinvoltura şi libertinismul ei, încălcarea normelor sociale şi morale. Într-adevăr, acesta este un personaj cunoscut din volumul lui N. Gogol „Serile în cătunul de lângă Dikanka”; *Kaidaşyha* (Rusia Kieveană) este femeia-mamă, grijulie, rațională, abnegată. Femeile de acest tip sunt luptătoare, pentru ele apărarea propriului teritoriu devine vocație şi datorie. Când auzim de Kaidaşyha, ne amintim de prozatorul Ivan Neciui-Levyțkyi şi de povestirea „Familia lui Kaidaş”; *Pannocika – Domnişoara* (sec. XVIII) este cu siguranță o aristocrată care apreciază frumusețea, societatea, fiind orientată înspre schimbare. Tocmai acest tip de femei au fost cele care au inițiat mişcarea feministă în Ucraina la începutul secolului al XX-lea, Lesea Ukrainka şi Olha Kobyleanska fiind cele mai remarcabile reprezentante ale acestui tip de femeie şi ale epocii.

Cea de-a doua comunicare a fost prezentată de lector dr. Balázs Katalin, directorul Departamentului de limbi şi literature slave, sub titlul „Petőfi Sándor şi legăturile lui cu Transcarpatia”, tema aceasta fiind aleasă având în vedere că anul 2023 este declarat Anul Memorial Petőfi, bicentenarul naşterii poetului romantic maghiar, născut la 1 ianuarie 1823. Au fost evocate aspecte din viața şi creația poetului, legăturile sale cu Ucraina, în special cu Transcarpatia şi, nu în ultimul rând, traducerile în limba ucraineană ale operelor acestuia.

Petőfi Sándor, poetul național al maghiarilor, în scurta sa viață, a trăit doar 26 de ani, a scris aproape 1000 de poezii, dintre care 850 au rămas pentru posteritate. Primele traduceri ale poeziilor lui Petőfi au fost în limba germană şi, în mare parte, în această limbă au ajuns versurile sale şi la alte națiuni. Traducerea poeziilor lui Petőfi în limba ucraineană se datorează traducătorilor Iurii Şkrobineț, Ivan Petrovții, Pavlo Hrabovskyi, Osyp Makovei, Leonid Pervomaiskyi, Fedir Potuşniac: «Вірші» (1844), poemele «Сільський молот» şi drama «Тигриця і гієна» (1845), volumul de poezii «Хмари» (1845-1846), romanul «Шнурок ката» (1846), poemele «Пішта Силай» (1846), «Шалго» (1846), «Апостол» (1848).

Iurii Şkrobineț este considerat unul dintre cei mai importanți traducători ai literaturii maghiare, în special, al lui Petőfi. Datorită lui Şkrobineț a

fost posibil ca cititorii ucraineni să cunoască, într-un volum publicat în anul 1948, opere precum „Apostolul”, „Janoş cel viteaz” sau „Cântecul național”. Nu doar din traducerile apărute în limba ucraineană este cunoscut Petőfi în Ucraina. Poetul a vizitat ținuturile Transcarpatiei, Mukacevo şi Beregovo, în vara anului 1847, în drum spre Sătmar. În „Scrisorile de călătorie”, poetul îşi împărtăşeşte impresiile sale despre zonele, oraşele

din Transcarpatia, fiecare scrisoare echivalând cu o descriere peisagistică, în care el relatează, ba cu sarcasm, ba cu umor, condițiile din acea vreme. În Mukacevo, a vizitat cetatea, transformată în temniță, ocazie cu care a scris poezia „În cetatea de la Mukacevo”. În 5 centre regionale din Transcarpatia, există străzi care poartă numele lui Petőfi, iar statuile ridicate în cinstea lui se află la Ujgorod, Beregovo, Ivano-Frankivsk şi Kiev.

A urmat un moment poetic, în interpretarea Lyudmylei Dorosh, redactorul-şef al revistei pentru copii „Clopoțelul”, care a recitat o poezie din creația proprie: „Ce este pentru mine limba ucraineană?”, şi a unei fetițe pe nume Ania, refugiată la Cluj, care a recitat o poezie a lui Sydir Vorobkevyci – «Мова рідна, слово рідне». De asemenea, a fost citită o scrisoare dedicată limbii materne, ucraineana, scrisă de către o studentă a specializării Limba şi literatura ucraineană.

Subsemnatul a prezentat audienței aspecte legate, din punct de vedere dialectologic, de limba ucrainenilor din România, mai exact despre graiurile pe care aceştia le vorbesc pe teritoriul țării noastre. Graiurile vorbite de ucrainenii de la noi aparțin următoarelor tipuri: *transcarpatic* (în Maramureş şi în Banat), *huțul* (Bucovina şi Maramureş), *bucovinean* (în județele Suceava şi Botoşani), *bucovineano-huțul* (graiuri de tranziție vorbite în Suceava) şi *de stepă* (Dobrogea). A fost un intro pentru vizionarea emisiunii realizate de Maria Cinar-Jiga de la TVR Cluj, în urmă cu opt ani, în care membrii trupei de teatru „Pasărea de foc” din cadrul Filialei Cluj a UUR au pus în scenă momente specifice unei şezători ucrainene.

La finalul acțiunii, a avut loc lansarea cărții „Bucătăria tradițională ucraineană: azi şi odinioară. Carte de rețete”, vol. I, antologată de Olha Senyshyn şi tradusă de către Olha Senyshyn şi Lyudmyla Dorosh. Volumul bilingv a fost editat de către Uniunea Ucrainenilor din România şi publicat la sfârşitul anului trecut. Despre naşterea ideii cărții, despre provocările alcătuirii ei şi importanța şi uitilitatea ei pentru comunitatea ucraineană din România, şi nu numai, au vorbit Olha Senyshyn şi Lyudmyla Dorosh, precum şi redactorul volumului, lector dr. Mihaela Herbil. Toți cei prezenți au putut beneficia de un exemplar, acesta fiind distribuit gratuit, alături de ziare şi reviste editate de UUR.

Ioan HERBIL,
preşedintele Filialei Cluj a UUR

ZIUA INTERNAȚIONALĂ A LIMBII MATERNE, SĂRBĂTORITĂ ÎN FILIALELE UUR

O sărbătoare îndrăgită şi aşteptată cu mult drag la Iaşi

„...Şi doar în limba ta / Poți râde singur, / Şi doar în limba ta /
Te poți opri din plâns / Iar când nu poți / Nici plânge şi nici râde /
Când nu poți mângâia / Şi nici cânta, / Cu-al tău pământ /
Cu cerul tău în față / Tu taci atuncea / Tot în limba ta."

(„În limba ta", Grigore Vieru)

După unele statistici, la nivel mondial, patru din zece elevi nu au acces la educație în limba pe care o vorbesc acasă sau o înțeleg cel mai bine, ceea ce face ca, încetul cu încetul, să renunțe la limba maternă în favoarea limbii populației majoritare. Această îndepărtare de limba maternă ne afectează pe toți, pentru că diversitatea lingvistică reprezintă un bun comun, iar protecția diversității lingvistice este o datorie atât pentru părinți, cât şi pentru profesori, şi nu numai. Situația devine mai complexă când apar circumstanțe speciale neprevăzute, de tipul celor prin care a trecut omenirea în ultimul timp: pandemie, război etc., când învățământul la distanță nu este disponibil în egală măsură în limba maternă din diferite motive obiective sau subiective. Refugiații şi migranții se confruntă la rândul lor cu o multitudine de obstacole în ceea ce priveşte educația, inclusiv barierele lingvistice. (În acest sens, în țara noastră, s-au luat unele măsuri pentru a oferi cursuri de învățare a limbii române, precum şi de integrare a refugiaților ucraineni în instituțiile noastre de învățământ, unde lucrul acesta este posibil, dar încă mai este mult de lucru).

Cunoscut este faptul că, în fiecare an, această sărbătoare se desfăşoară având la bază o anumită temă. Tema din acest an a *Zilei Internaționale a Limbii Materne* este „Educația multilingvă – o necesitate de a transforma educația", care îşi propune să exploreze şi să dezbată potențialul multilingvismului, de a transforma educația într-o perspectivă a învățării pe tot parcursul vieții în diferite contexte. Discuțiile s-au bazat pe următoarele trei teme interconectate: îmbunătățirea educației multilingve începând din perioada copilăriei; sprijinirea învățării prin educație multilingvă şi multilingvism în contextul globalizării şi în situații de criză, inclusiv în context de urgență; revitalizarea limbilor care dispar sau sunt amenințate cu dispariția.

Chiar dacă Filiala Iaşi nu se poate mândri cu realizări în acest domeniu, neavând clase cu predare în limba ucraineană şi nici specializare în cadrul Universității din Iaşi, colectivul nostru, prin puținele resurse pe care le are la dispoziție, se preocupă ca, în județul nostru, comunitatea ucrainenilor, tradițiile şi obiceiurile noastre, realizările în diferite domenii să fie promovate cât mai bine posibil. În acest sens, şi în acest an, pe parcursul a două zile, în două locații diferite, în perioada 18-19 februarie, la sediul Filialei Iaşi, respectiv în sala de festivități a unui complex hotelier din municipiu, s-a desfăşurat acțiunea dedicată sărbătoririi *Zilei Internaționale a Limbii Materne*.

Astfel, la data de 18.02.2023, membrii organizației noastre şi invitații au avut posibilitatea să viziteze la sediul filialei o expoziție de carte, care a cuprins în special cărți în limba ucraineană, folosite în procesul instructiv-educativ (abecedare, cărți de limbă şi literatură ucraineană mai noi, dar şi mai vechi), cărți de beletristică ale minorităților din Iaşi, precum şi o expoziție cu alfabetul minorităților din România.

În ziua de 19.02.2023, în sala de festivități a unui complex hotelier, a avut loc spectacolul propriu-zis, dedicat *Zilei Internaționale a Limbii Materne*, la care au participat membrii comunității şi colaboratorii filialei, reprezentanți din partea Universității „Alexandru Ioan Cuza" din Iaşi, ai Colegiului Național de Arte „Octav Băncilă", oameni de cultură şi artă ieşeni, reprezentanți ai unor organizații şi instituții cu care colaborează filiala noastră. Acțiunea a început cu intonarea imnurilor de stat ale României şi Ucrainei de către solistele grupului vocal «Весна» („Primăvara") al Filialei Botoşani a UUR şi cu un moment de reculegere pentru jertfele invaziei Federației Ruse în Ucraina.

În cuvântul de deschidere, preşedintele filialei a prezentat invitații de onoare: consilierul primarului pentru minorități, dl Moshe Groper, profesori universitari de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza", profesori de la Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă", scriitori ieşeni (dintre care unii cu origini ucrainene), reprezentanți ai unor instituții prestigioase de cultură şi artă din Iaşi, reprezentanți ai refugiaților ucraineni, care temporar şi-au găsit refugiul în Iaşi. Programul a continuat cu o alocuțiune a preşedintelui filialei referitoare la semnificația şi importanța evenimentului, care a amintit că peste câteva zile se va împlini un an de când poporul ucrainean rezistă eroic în fața cotropitorilor ruşi. De asemenea, a menționat faptul că, în urma demersurilor întreprinse de deputatul Uniunii Ucrainenilor din România, dl Nicolae-Miroslav Petrețchi, 9 noiembrie a fost declarată Ziua Limbii Ucrainene, propunere care a fost adoptată de Senat la 25 aprilie 2018, aceasta fiind prima Cameră sesizată, şi de Camera Deputaților, în calitate de for decizional, la 4 iulie 2018. Totodată, domnia sa, de la tribuna Parlamentului, a subliniat că „în continuare este nevoie

de eforturi permanente şi consecvente pentru păstrarea şi transmiterea acestui tezaur lingvistic mai departe, către urmaşii noştri, continuând astfel traiectoria europeană şi mondială a respectării specificului identitar național. Promovarea conservării limbilor materne rămâne un deziderat major, pentru că acestea încurajează diversitatea lingvistică şi educația multilingvă, contribuind, într-o mare măsură, la dezvoltarea conştiinței privind tradițiile lingvistice şi culturale din întreaga lume, consolidarea solidarității bazate pe înțelegere, toleranță şi dialog, rămânând consecvenți bunelor practici democratice, cu ajutorul cărora statul român devine tot mai puternic şi respectat".

Programul literar-artistic pregătit pentru acest eveniment a cuprins un potpuriu de dansuri ucrainene, interpretate de formația de dansuri «Весна» („Primăvara") a Filialei Botoşani, şi o cunună de melodii populare ucrainene, interpretate de grupul vocal-instrumental «Буковинські квіти» („Florile bucovinene") şi de solistele aceluiaşi grup. Între reprezentațiile celor două formații, pe scenă, au luat cuvântul scriitorii şi epigramiştii ieşeni, care au recitat din creațiile proprii poezii dedicate evenimentului. Un moment aparte în cadrul programului, l-au avut şi reprezentanții refugiaților ucraineni, care au recitat din lirica unor poeți ucraineni cunoscuți, precum şi din creațiile proprii, acestea având ca tematică şi evenimentele ce se petrec în Ucraina.

În cadrul acțiunii, au mai rostit alocuțiuni dl Moshe Groper, consilierul primarului municipiului Iaşi, care a transmis felicitările din partea domnului primar Mihai Chirica pentru activitatea desfăşurată de filiala noastră şi implicarea în viața socială a orașului, iar dl Victor Semciuc, preşedintele Filialei Botoşani a UUR, a subliniat buna colaborare între filialele noastre şi nevoia de a întări legăturile dintre membrii filialelor prin vizite de studiu, cunoaştere, socializare şi schimb de experiență.

Programul dedicat Zilei Internaționale a Limbii Materne a fost înregistrat de studioul de televiziune din Iaşi, ocazie cu care s-au luat şi scurte interviuri participanților la eveniment.

Prin intermediul unor astfel de acțiuni, susținem promovarea limbii, a culturii, a tradițiilor şi a obiceiurilor, încurajăm tinerele generații să descopere şi să simtă o afecțiune față de cultură, obiceiuri şi tradiții.

Victor HRIHORCIUC,
preşedintele Filialei Iaşi a UUR

ZIUA INTERNAȚIONALĂ A LIMBII MATERNE, SĂRBĂTORITĂ ÎN FILIALELE UUR

TIMIŞ

365 de zile alături de refugiații din Ucraina

În Timiş, „Ziua Internaţională a Limbii Materne” a fost sărbătorită în mai toate instituţiile de învăţământ preuniversitar unde se predă limba ucraineană. La Şcoala Gimnazială din Ştiuca, copiii împreună cu profesorii de la clasă au pregătit un program artistic deosebit, de unde nu au lipsit poeziile şi cântecele specifice etniei noastre.

„Activitatea dedicată zilei limbii materne s-a desfăşurat la Căminul Cultural din Ştiuca şi este a doua ediţie de acest gen, pe care o organizăm cu mare bucurie. La manifestare, au participat un număr însemnat de elevi, părinţi, fraţi şi bunici, împreună cu 10 cadre didactice. Elevii au fost înscrişi benevol la această acţiune extracurriculară de către profesorii şi învăţătorii de la clasă şi tot ei au selectat poezii şi cântece tematice în cele două limbi ale comunităţii locale, limba ucraineană, respectiv limba română”, a declarat Nicolae Benzar, directorul Şcolii Gimnaziale Ştiuca.

Tot acesta i-a îndemnat pe cei prezenţi în sală să continue să vorbească fiecare în limba maternă, deoarece, în ultima perioadă, familiile de ucraineni tind să comunice cu cei mici mai mult în limba română. „Dragi elevi, părinţi şi bunici, ar fi păcat ca noi toţi să contribuim la dispariţia limbii noastre materne de pe meleagurile bănăţene”, a concluzionat Nicolae Benzar, directorul Şcolii Gimnaziale Ştiuca.

În cadrul programului artistic, au urcat pe scenă, rând pe rând, preşcolarii, urmaţi de elevii din ciclul primar şi cel gimnazial. Copiii au interpretat poezii şi cântece tematice în cele două limbi, iar, spre finalul programului, grupul de tineri, coordonaţi de dascălul Mioara Cinar, au interpretat mai multe cântece în limba ucraineană.

Manifestarea a fost organizată în parteneriat cu Filiala Timiş a Uniunii Ucrainenilor din România şi Primăria Comunei Ştiuca. Trebuie să menţionăm faptul că această sărbătoare internaţională este prăznuită anual la data de 21 februarie, ea fiind marcată de statele membre ONU, prin organizarea de concursuri pe teme lingvistice şi educative, manifestări culturale artistice, mese rotunde şi conferinţe. Limba maternă este considerată cel mai puternic instrument de conservare şi dezvoltare a patrimoniului, iar, conform ultimelor statistici, aproximativ de 43% din cele 6000 de limbi vorbite în lume sunt pe cale de dispariţie. Mai puţin de 100 dintre acestea sunt folosite în sistemele digitale şi, din păcate, doar câteva sute sunt incluse în sistemele de învăţământ ori folosite în domeniul public.

„Ziua Internaţională a Limbii Materne” a fost proclamată, în anul 1999, de UNESCO, la data la 17 noiembrie, după care a fost recunoscută de Adunarea Generală a Naţiunilor Unite prin aceeaşi rezoluţie, ce prevede: „promovarea, conservarea şi protecţia tuturor limbilor utilizate de popoarele lumii”.

În Banat, cele 365 de zile petrecute alături de refugiaţii din calea războiului din Ucraina au fost marcate de către Filiala Timiş a UUR prin organizarea unor acţiuni comune cu administraţiile publice locale şi judeţene. Astfel, manifestările din data de 24 februarie au debutat cu o slujbă de pomenire, oficiată de către părintele Cristian Popovici, de la Biserica Ortodoxă Ucraineană din Timişoara, pentru eroii ucraineni care şi-au pier-

dut viaţa pe câmpul de luptă. Cu lacrimi în ochi şi cu o lumânare aprinsă pentru sufletele celor trecuţi în nefiinţă atât membrii Comitetului Filialei timişene, cât şi ucrainenii de dincolo de graniţă, prezenţi la ceremonia religioasă, s-au rugat pentru sufletele celor adormiţi şi pentru pacea din Ucraina. Ulterior, acţiunea a continuat la Casa de Cultură a Ucrainenilor, unde au fost invitaţi să participe la o masă rotundă oficialităţile din zona de vest a ţării, reprezentanţii comunităţii noastre din judeţele Timiş şi Arad, conducerea Inspectoratului Şcolar Judeţean Timiş, precum şi profesorii de la unităţile de învăţământ în care se predă limba ucraineană. La această întâlnire, au mai fost prezenţi edilii din localităţile timişene care au găzduit ucraineni, reprezentanţii organizaţiilor neguvernamentale, voluntarii şi, nu în ultimul rând, persoanele care, din cauza războiului, au fost nevoite să-şi părăsească locuinţele şi familiile, pentru a-şi găsi un adăpost sigur pentru ei şi copiii lor.

„A trecut foarte mult timp, deja un an, de când a început războiul în Ucraina. Au fost momente grele, nu doar pentru noi, colectivul UUR Timiş, ci şi pentru refugiaţii care ne-au trecut pragul. Noi ne-am dat silinţa, uneori, am şi dormit la sediul din Timişoara, am fost aici 24 de ore din 24. I-am aşteptat, i-am adus de la graniţă, i-am îndrumat, i-am însoţit la doctori sau la diverse alte instituţii, să-şi rezolve documentele. În fiecare zi, împreună cu organizaţiile şi comunitatea timişoreană, le aduceam mâncare, haine, jucării pentru copii, doar să-i facem să mai uite de momentele tragice prin care au trecut din cauza războiului. De asemenea, am organizat cursuri de limba română şi engleză, ateliere de creaţie pentru diverse categorii de vârstă, excursii tematice, acţiuni comune, intermedieri de locuri de muncă şi, totodată, am trimis numeroase camioane cu ajutoare în Ucraina. Bineînţeles, nu am fost singuri, alături de noi a fost conducerea Uniunii, împreună cu deputatul Nicolae-Miroslav Petreţchi, preşedintele UUR”, a declarat dl Gheorghe Hleba, preşedinte UUR Timiş.

Manifestarea a continuat cu o expoziţie foto-video, în care erau ilustrate imagini surprinse la evenimentele comune, desfăşurate în decursul anului 2022, organizate de către Filiala UUR Timiş, împreună cu grupurile de ucraineni din ţara vecină. Pe scenă, în afară de cele două monitoare pe care se derulau fotografii şi reportaje realizate în limba ucraineană de către autoarea acestui articol pentru TVR Timişoara şi TVR3, se aflau şi numeroase geamantane, rucsacuri şi genţi de voiaj, pe care erau lipite numele oraşelor bombardate din Ucraina. În sală, erau expuse pancarde cu sloganuri: „Vrem Pace!”, „Stop Război!” şi desene pe care copiii le-au realizat special pentru această zi.

„După părerea mea, războiul a început, din păcate, în urmă cu 8 ani, dar, anul trecut, a fost unul hotărâtor, crud şi foarte dureros pentru noi toţi. Mie mi-a fost foarte greu să concep că vine războiul, în prima lună, nu am putut să înţeleg acest lucru, dar, pentru că am un copil mic, am fost nevoită să plec şi să las în urmă casa, serviciul, viaţa, prietenii şi familia. Aşa am ajuns aici, la Timişoara, în acest oraş minunat; pot spune că am călătorit mult în Europa şi am văzut foarte multe locuri, dar, nicăieri, nu am văzut un oraş atât de deschis, primitor, orientat spre tineret, vârstnici, naţionalităţi, eu, pur şi simplu, nu am mai întâlnit. Vreau să mulţumesc tuturor celor care ne-au ajutat şi sprijinit, şi, mai ales, vouă, diasporei noastre, care a fost şi este alături de noi necondiţionat”, a susţinut Hanna din Ucraina.

La întâlnirea comună, a fost prezent şi primarul urbei, Dominic Fritz, care, aflându-se pentru prima dată la sediul Filialei Timiş, a declarat următoarele: „Este important ca Timişoara să îşi arate solidaritatea faţă de Ucraina. Pe de o parte, avem timişoreni ucraineni, o minoritate mare care trăieşte aici de foarte mult timp, iar, pe de altă parte, avem o nouă comunitate de ucraineni care s-au refugiat la noi după izbucnirea războiului. Timişoara a apărat întotdeauna valorile de libertate, solidaritate, respect şi diversitate. Este un oraş care trebuie să fie clar de partea poporului ucrainean”.

Menţionăm fapul că toate alocaţiunile şi luările de cuvânt au fost traduse atât în ucraineană, cât şi în limba română, de către inspectorul şcolar de specialitate Maria Szabo Condrei, care a ţinut să precizeze faptul că, la ora actuală, peste 200 de copii ucraineni sunt înscrişi în circuitul şcolar, iar 75 dintre ei învaţă oficial limba română după orele de program, la Şcoala Gimnazială nr. 2 din Timişoara. Aceasta a mai declarat că: „Niciun copil nu trebuie să cunoască feţele războiului, ci pacea durabilă, pentru a se bucura de copilărie, deoarece ei sunt adevărata bogăţie a unui popor!”.

Programul artistic a fost presărat cu cântece patriotice şi poezii recitate de ucraineni. Grupurile care au evoluat pe scenă au venit din localităţile Ştiuca, Bethausen, Petroasa Mare, Remetea Mică, Lugoj şi din Tîrnova (Arad). Spre seară, acţiunea a continuat în Parcul Central, unde simbolic au fost plantate 365 de flori din hârtie, simbolizând tot atâtea zile de când a izbucnit războiul. Mai apoi, în Piaţa Operei, reprezentanţii cul-

telor religioase, ai instituţiilor publice, ai organizaţiile non-guvernamentale, membrii comunităţii UUR Timiş şi ai societăţii civile, toţi cei care s-au implicat în sprijinirea şi ajutorarea refugiaţilor au ţinut un moment de reculegere în memoria victimelor războiului. Cu acest prilej, a fost citit în limbile română şi ucraineană Apelul din Timişoara: „Solidaritate cu Ucraina” şi a fost rostită în mai multe limbi rugăciunea „Tatăl nostru”, iar, pe scările Operei Naţionale, au fost aprinse 365 de candele.

Mihaela BUMBUC

ZIUA INTERNAȚIONALĂ A LIMBII MATERNE, SĂRBĂTORITĂ ÎN FILIALELE UUR

Arad

La data de 17 noiembrie 1999, în cadrul Conferinței Generale a UNESCO, a fost proclamată ziua de 21 februarie ca fiind „Ziua Internațională a Limbii Materne”. Un an mai târziu, Organizația Națiunilor Unite avea să celebreze pentru prima dată această sărbătoare.

Alegerea acestei date a fost făcută în amintirea studenților pakistanezi care au fost împușcați de către forțele de poliție la 21 februarie 1952, când au manifestat pentru a le fi recunoscută limba maternă „bangla”. Considerând că acest lucru nu trebuie să se mai întâmple, ONU au convenit să apere diversitatea culturală a popoarelor, invitând statele membre „să promoveze conservarea și protecția tuturor limbilor utilizate de popoarele lumii”.

Pentru etnicii ucraineni din România, păstrarea și promovarea limbii materne reprezintă o datorie față de tinerele generații, întrucât limba maternă este cel mai puternic instrument de conservare și dezvoltare a patrimoniului cultural și o componentă esențială în procesul de definire ca minoritate națională.

Limba pe care o vorbim acasă cu copiii este prima limbă pe care o vor învăța aceștia. Ea reprezintă prima lor legătură cu familia, cu mediul cultural și cu membrii comunității din care provin, este mijlocul prin care copiii învață despre lumea care îi înconjoară și, mai mult decât atât, limba este neamul însuși. Ea se poate pierde foarte ușor, dacă nu este învățată și vorbită în familie ori dacă nu este studiată și exersată la școală. Se estimează că aproape jumătate din cele circa 6.000 de limbi vorbite în prezent sunt în pericol de dispariție, tocmai din cauza faptului că minoritățile vorbesc din ce în ce mai puțin limba maternă și adoptă limba oficială a statului în care trăiesc, potrivit www.un.org.

În școlile din satele Târnova, Chier și Dud din comuna Târnova, județul Arad, învață mulți elevi de etnie ucraineană, majoritatea acestora studiind limba ucraineană. Filiala Arad a Uniunii Ucrainenilor din România încurajează și susține acest lucru prin proiecte educative și manifestări culturale diverse.

Anul acesta, UUR Arad și Școala Gimnazială Târnova au gândit proiectul educațional cu titlul „Ziua Limbii Materne Ucrainene”, al cărui scop a fost formarea unei atitudini pozitive și responsabile față de limba maternă, prin încurajarea utilizării acesteia, precum și cultivarea respectului și a toleranței față de cei din jur. Proiectul s-a desfășurat sub formă unui concurs, la școlile din Dud (13 februarie), Târnova (14 februarie) și Chier (15 februarie), cu sprijinul doamnei director Sorina Pașca și sub îndrumarea doamnei profesoare de limba ucraineană Anna Hanțig.

Probele de concurs au constat în: recitarea unei poezii în limba ucraineană, interpretarea unui cântec în limba ucraineană și realizarea unui poster cu tema „Ziua Limbii Materne”.

Au fost câte trei echipe pentru fiecare ciclu de învățământ, formate din elevi cu vârste eterogene. În total, au concurat nouă echipe pentru ciclul primar și șase echipe pentru ciclul gimnazial. Copiii îmbrăcați în costume populare minunate, extrem de motivați și ambițioși, au demonstrat că stăpânesc limba ucraineană, au recitat și au cântat foarte frumos, au realizat panouri sugestive despre

limba maternă ucraineană, fapte care au făcut ca juriului să-i fie foarte greu să înfăptuiască clasamentul și să decidă câștigătorii.

În cuvântul său de la premierea câștigătorilor, domnul Gavrilă Miculaiciuc, președintele Filialei Arad a UUR, a apreciat efortul copiilor, implicarea dascălilor, susținerea conducerii școlii pentru încurajarea diversității și a educației multilingvistice, pentru cultivarea toleranței, a dialogului și a respectului pentru cei din jurul nostru.

Privind la fețele copiilor care au fost implicați în acest proiect, la bucuria din ochii lor, se poate afirma cu certitudine că limba ucraineană este vie în inimile acestora, iar graiul lor dulce se va mai auzi încă mult timp de acum înainte.

Gianiana BUTAR

Botoșani

Limba maternă, primul grai, moștenirea primită în dar de la mame, de la bunici și de la străbunici rămâne cea mai de preț comoară a noastră, a românilor de etnie ucraineană.

Filiala Botoșani a Uniunii Ucrainenilor din România a organizat, la data de 23 februarie 2023, un eveniment dedicat „Zilei Limbii Materne”, la care au participat membrii comunității, dar și numeroși reprezentanți ai autorităților locale. Acțiunea s-a desfășurat în comuna Mihăileni și ne-am bucurat de prezența conducerii Filialei Botoșani a UUR, a domnului Dumitru Iavorenciuc, consilier din partea UUR la Primăria Cândești, a domnului Paul Bilocopetiuc, inspector din partea UUR la IȘJ Botoșani, de discursul doamnei director al Școlii Gimnaziale Nr. 1 din Cândești, de prezența doamnei profesoare Iuliana Vatamaniuc, de discursul domnișoarei profesoare Cosmina Maidaniuc, de prezența și de alocuțiunea doamnei învățătoare Olimpia Ivaniciuc. Prezența tinerilor membri ai UUR Botoșani și a copiilor pasionați de graiul străbunilor, de studiul limbii materne, de dansurile și de cântecele tradiționale cred că a reprezentat cel mai mare câștig pentru comunitatea noastră și pentru acest eveniment.

Atenția tuturor a fost îndreptată inițial asupra domnului Victor Semciuc, care a prezentat scopul evenimentului și importanța limbii materne pentru fiecare ucrainean în parte. Domnul profesor a prezentat invitații și a mulțumit tuturor pentru aplecarea asupra activităților comunității ucrainene din județul Botoșani.

Acțiunea a continuat cu alocuțiunea domnului inspector școlar Paul Bilocopetiuc, care a vorbit despre semnificația zilei de 21 februarie, cu accent pe Conferința Generală UNESCO din data 17 noiembrie 1999, unde 21 februarie a fost proclamată drept „Ziua Internațională a Limbii Materne”, prin aceasta statele membre UNESCO angajându-se să contribuie la protecția și revigorarea bogatei diversități culturale, prin promovarea limbilor ca formă de comunicare, interacțiune și înțelegere între diferite popoare. Prevederea Rezoluției 61/266, adoptată de Adunarea Generală a ONU la 16 mai 2007, care precizează ca statele membre „să promoveze conservarea și protecția tuturor limbilor utilizate de popoarele lumi”, a stârnit interesul audienței.

Doamna învățătoare Olimpia Ivaniciuc a emoționat participanții recitând poezia „Gânduri”, scrisă de Taras Șevcenko, și a adresat îndemnul de a promova limba maternă cu orice ocazie. „Folosirea în mod frecvent a limbii materne vă ajuta la păstrarea și la transmiterea prin viu grai a tuturor valorilor culturale și tradiționale primite în dar de la generațiile anterioare”, a subliniat dumneaei.

Doamna profesoară Iuliana Vatamaniuc, cu o experiență didactică vastă, dobândită prin studiu la Cernăuți și, mai apoi, la catedră, a realizat o analiză atât studiului limbii materne ucrainene în școlile Mihăileni, Cândești, Tudor Vladimirescu și la Grădinița de Copii Rogojești, cât a rezultatelor școlare obținute de elevii care studiază limba maternă.

Domnișoara profesoară Cosmina Maidaniuc, cu elanul și cu entuziasmul specifice tinereții, a subliniat, la rândul său, importanța studierii limbii materne.

Fostă elevă a Școlii Generale din Mihăileni, cu rezultate excepționale atât la limba română, cât, mai ales, la limba ucraineană, Cosmina Maidaniuc, prețuiește poezia, proza, cântecul tradițional ucrainean moștenit de la bunici, costumul popular purtat de mama sa. Ne-a împărtășit cu drag aceste fapte ca într-un studiu de caz referitor la propria persoană.

Ambele doamne profesoare au dat elevilor curaj și determinare, aceștia recitând corect și cu o intonație răsunătoare versuri în limba ucraineană și interpretând cântece din fascinantul folclor ucrainean.

Cu această ocazie, am remarcat noi vlăstare ale comunității care se dedică studiului limbii materne și promovării tradițiilor comunității noastre: Mara Tcaciuc, clasa a IV-a; George Ivaniciuc, clasa a IV-a; Bianca Ivaniciuc, clasa a V-a; Elena Ivaniciuc, clasa a VI-a; Denisa Chelimândră, clasa a VII-a; Raluca Ivaniciuc, clasa a VIII-a.

Finalul evenimentului a fost marcat prin: recitări de poezie ale foștilor elevi ai gimnaziului, actuali liceeni, cântece ale fanfarei „Florile Bucovinei”, coordonată de domnul Aurel Grămadă, dansuri tradiționale ale ansamblului „Primăvara” și o suită de doine populare, interpretate de rapsodul local Vasile Scutelnicu, acompaniat de domnul Sorin Șeucaliuc.

Claudia SEMCIUC

Ivan Şmuleac, omagiat de comunitatea ucraineană din Caraş-Severin

Personalitate apreciată de comunitatea ucraineană din Banatul de Munte, Ivan Şmuleac a fost omagiat duminică, 29 ianuarie 2023, la Caransebeş, de către membrii Filialei Caraş-Severin a Uniunii Ucrainenilor din România, în cadrul unui eveniment menit să îi onoreze parcursul profesional, creaţiile literare şi dăruirea în promovarea valorilor etniei ucrainene.

Au răspuns invitaţiei preşedintelui Daniel Basaraba, reprezentanţii organizaţiilor locale ale UUR din municipiile Reşiţa şi Caransebeş, oraşul Anina, satul Cornuţel (comuna Păltiniş), comuna Sacu şi satul aparţinător Sălbăgelul Nou, comuna Copăcele şi satul Zorile, cărora li s-au alăturat membrii familiei, prieteni, foşti elevi şi numeroşi iubitori ai culturii ucrainene.

Despre nevoia de a omagia valori culturale locale care aparţin comunităţii ucrainene din Caraş-Severin, şi nu numai, a vorbit, în deschiderea evenimentului, Daniel Basaraba, preşedintele Filialei cărăşene a UUR, iniţiatorul acţiunii. „Născut în satul Lunca la Tisa, judeţul Maramureş, prin ceea ce a lăsat în urmă, Ivan Şmuleac – profesor, poet şi prozator – şi-a legat pentru totdeauna numele de cel al localităţilor Copăcele şi Cornuţel, lăcaşul de cultură al acesteia din urmă purtându-i chiar numele”, a punctat, cu această ocazie, Daniel Basaraba.

De-a lungul timpului, Ivan Şmuleac a scris proză şi poezie, două dintre creaţiile sale, poeziile „Rodeme selo” şi „Velyke spasybi” fiind valorificate de către dirijorul, compozitorul şi profesorul Ivan Liber. „Respectat şi iubit de toţi cei care l-au cunoscut”, astfel l-a descris prof. Ivan Liber, în cadrul evenimentului de la Caransebeş, pe cel care a reuşit să îmbogăţească viaţa culturală a ucrainenilor din Banatul de Munte, Ivan Şmuleac.

Ivan Şmuleac s-a născut la 22 iunie 1934, fiind singurul copil al părinţilor săi, tatăl Iacob şi mama Maria. Cursurile primare şi gimnaziale le urmează la şcoala din satul natal, după care va

merge la Şcoala Pedagogică Ucraineană din Sighetu Marmaţiei. După terminarea şcolii, este repartizat ca învăţător la Copăcele, unde îşi cunoaşte viitoarea soţie, Miroslava Gorcinschi, tot învăţătoare.

În anul 1962, se transferă ca învăţător în Cornuţel, comuna Păltiniş, unde rămâne până la sfârşitul vieţii. Aici, a început să dezvolte viaţa culturală a comunităţii, punând bazele formaţiei de dansuri „Lisorube” şi a grupului vocal „Barvinok”, ansamblu artistic care există şi în prezent.

Despre cariera didactică a celui omagiat a vorbit prof. Ioan Rosocha, care l-a descris pe fostul său dascăl ca fiind: „un profesor talentat, cu tact pedagogic deosebit, un om bun despre care, cei care l-au cunoscut, nu pot să spună decât cuvinte de laudă”.

A completat informaţiile despre parcursul profesional şi despre familia lui Şmuleac Ivan Malenovski, fost membru al grupului vocal „Barvinok”, care a rememorat succesul avut de corul amintit la participările din judeţ şi din ţară. A vorbit despre pasiunea lui Ivan Şmuleac pentru instrumentul său preferat, mandolina, dar şi pentru sportul rege, fotbalul, şi despre un aspect mai puţin cunoscut, insistenţa pentru a forma o echipă de fotbal, „Voinţa”. A fost punctat aportul pe care l-a adus în viaţa comunităţii, de la susţinerea construirii Căminului Cultural din Cornuţel şi până la implicarea în punerea bazelor organizaţiilor UUR, anii ’90 ai secolului trecut.

În cadrul manifestării, au urmat emoţionante momente artistice susţinute de un grup vocal de tinere din satul Cornuţel, comuna Păltiniş, coordonator Maria Şimonea, şi de grupul vocal al Filialei Caraş-Severin a UUR, „Glasul ucrainenilor”. Cei din urmă au interpretat cântece pe versurile scrise de Ivan Şmuleac şi puse pe note de compozitorul Ivan Liber, coordonatorul grupului vocal amintit.

Elena ŞUŞCO

Întâlnirea scriitorilor, la Iaşi

La Iaşi, toamna nu se dădea dusă, iar iarna nu avu curajul să-şi anunţe prezenţa. Dacă frunzele au părăsit coroanele copacilor, florile de toamnă încă mai înnobilează parcurile şi aleile Iaşului… De ce oare? A, da..., erau planificate câteva acţiuni de sfârşit de an şi era nevoie de o vreme şi de un decor potrivite.

În plan era Ziua Naţională a României, mai era şi Festivalul „Teatrului Naţional Vasile Alecsandri”, şi mai era şi mult aşteptata întâlnire a scriitorilor români şi ucraineni din Bucureşti şi din Iaşi cu membrii filialei noastre, şi nu numai. Mai era şi dorinţa membrilor filialei ca oaspeţii noştri să se întoarcă la Bucureşti nu doar cu impresii de la întâlnirea cu aceştia, ci şi cu gânduri frumoase despre oraşul nostru. Şi o să vă spun un secret: din câte am tras cu urechea, oaspeţii noştri, în timpul scurt avut la dispoziţie, au putut vizita câteva obiective turistice, care amintesc de marii noştri scriitori, şi au rămas cu impresii deosebit de plăcute despre Iaşi, despre monumentele de artă şi cultură şi, în general, despre viaţa ieşeană.

Aşadar, în zilele de 3 şi 4 decembrie a.c., în baza colaborării dintre Comisia de Cultură a UUR, în fruntea căreia se află dl Mihai Traista,

preşedintele Filialei Bucureşti, poet, scriitor, jurnalist, traducător etc., şi filiala noastră, la Iaşi, s-a desfăşurat un interesant dialog într-ale meseriei dintre câţiva scriitori bucureşteni şi ieşeni. Membrii filialei şi invitaţii de onoare, profesori universitari, directori de şcoli, reprezentanţi ai unor organizaţii şi instituţii cu care colaborează filiala noastră au fost „arbitrii judecători”, fiind puşi la grea încercare în a aprecia prestaţiile protagoniştilor, fiecare intervenţie în faţa publicului fiind recompensată cu îndelungi aplauze. La acest festival maraton al poeziei şi prozei, au fost invitaţi şi reprezentanţi ai refugiaţilor ucraineni, care temporar s-au stabilit în Iaşi.

Dialogul scriitorilor a început în seara zilei de 3 decembrie, după o lungă, dar utilă şi reconfortantă plimbare prin Iaşi, unde credeţi? ... La „Bolta Rece”, unde, cândva, se întâlneau scriitorii vremurilor trecute: Mihai Eminescu şi Ion Creangă. Membrii Societăţii Junimea: Maiorescu, Negruzzi, Eminescu, Bodnarescu, Panu, Vargolici, Naum, Culianu, Xenopol, Slavici, Pogor, celebrii actori Rossini, Mounet-Sully, Coquelin cadet, regizorul Borelli, scenograful Delmary, arhitecţii Fellner, Cosnitz, Hellmer şi Granet, constructorii Teatrului Naţional, renumiţi actori români: Matei Millo, Luchian, Pechea-Alexandrescu, State Dragomir, Grigore Manolescu, Petre Liciu şi alţii, cu toţii au poposit la Bolta Rece, local al prieteniei şi al povestirii.

Întâlnirea propriu-zisă s-a desfăşurat în ziua de 4 decembrie, în sala festivă a unui complex hotelier din Iaşi, cu câte o alocuţiune din partea celor doi „vinovaţi” de eveniment, subsemnatul şi organizatorul principal, deci şi „vinovatul” principal, Mihai Traista, care a prezentat echipa de colaboratori cu care venise la acest eveniment, şi anume: regizorul Vasile Toma, de la teatrul Nottara; actorii: Ştefan Apostol, Roxana Luca şi Magdalena Băcescu; scriitorii: Tudorel Ciubotaru, Andra Ingrid Maran, Mihaela Simionescu, Victoria Fidcovich şi Cătălin Codru.

Scriitorii ieşeni participanţi la eveniment au fost prezentaţi de către domnul Vasile Diacon, scriitor, preşedintele Societăţii pentru Cultura şi Literatura Română în Bucovina, membru al Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Iaşi, după cum urmează: Vasile Proca, profesor, poet, membru al Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Iaşi; Vasile Larco, epigramist şi poet, membru al Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Iaşi; Liviu Apetroaie, poet, muzeograf-coordonator la Muzeul „Mihai Eminescu” din cadrul Muzeului Naţional al Literaturii Române din Iaşi, membru al Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Iaşi; Viorel Patraşcu, poet; Mircea Ţîmpău, inventator, poet şi prozator; Victor Iosif, profesor, scriitor, prim-vicepreşedinte al Societăţii pentru Cultura şi Literatura Română în Bucovina.

Au mai participat: Lăcrămioara Agrigoroaiei, muzeograf-coordonator la Muzeul „Mihail Sadoveanu” din cadrul Muzeului Naţional al Literaturii Române, Iaşi, preocupată de relaţiile lui Sadoveanu cu spaţiul cultural bucovinean; Valentin Talpalaru, poet, redactor Radio România Iaşi, realizatorul emisiunii „Convorbiri literare”, membru al Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Iaşi.

Prezentările fiind făcute, am oferit oaspeţilor noştri privilegiul de a deschide maratonul expunerii operelor proprii. În faţa invitaţilor la eveniment, rând pe rând, s-au prezentat şi au citit din creaţiile lor literare toţi scriitorii amintiţi mai sus. Au fost momente de poezie, de proză chiar şi de teatru, dar nu au lipsit glumele, momentele hazlii din viaţa personală şi epigramele la subiect, care au fost bine gustate şi mult aplaudate de publicul spectator. La finalul programului, domnul Mihai Traista a oferit participanţilor cărţi din creaţia proprie.

Atmosfera generală a fost de voie bună, destindere şi de socializare, conturându-se unele proiecte pentru viitor. Reprezentanţii refugiaţilor au purtat discuţii cu scriitorii, exprimându-şi bucuria şi mulţumirea că nu sunt uitaţi şi sunt invitaţi la asemenea de acţiuni. În Iaşi, sunt foarte mulţi refugiaţi, fapt pentru care nu pot participa cu toţii la astfel de evenimente, dar, sperăm, se vor crea condiţii în acest sens. În cadrul discuţiilor, unii refugiaţi şi-au exprimat dorinţa de a deveni membri ai filialei, alţii (cu pregătire superioară, universitară şi cu experienţă în domeniu) ar putea participa, împreună cu profesorii români, la elaborarea unor manuale şcolare. Totodată, a rezultat dorinţa ca Uniunea Ucrainenilor din România să analizeze posibilitatea trimiterii la centrele cu un număr mare de refugiaţi ucraineni a ziarelor şi revistelor şi a cărţilor pe care aceasta le editează, pentru a da posibilitatea doritorilor să menţină contactul cu literatura ucraineană şi să-şi folosească în mod util timpul liber.

Organizatorii evenimentului au convenit ca şi pe viitor să organizeze astfel de acţiuni în folosul ambelor părţi, atât al comunităţii ucrainene din România, cât şi al refugiaţilor din Ucraina.

Victor HRIHORCIUC,
preşedintele Filialei Iaşi a UUR

IUBIRE DE BISERICĂ ŞI DE NEAM

ORTODOXIA – DREAPTA CREDINŢĂ

Din Istoria Bisericii Universale, cunoaştem faptul că, în primele trei secole, creştinii au fost martirizaţi, chinuiţi în diverse moduri doar pentru simplul fapt că Îl slujeau pe Dumnezeul cel Viu şi nu erau în acord cu credinţa împăratului de atunci.

În urma Edictului de la Milano, din anul 311, dat de împăratul Constantin cel Mare, creştinii s-au putut manifesta în mod liber, înmulţindu-se în multe cetăţi de pe cuprinsul Imperiului Roman, ceea ce era un lucru bun, motiv pentru care Biserica noastră îl cinsteşte pe sf. Împărat Constantin şi pe mama sa Elena întocmai cu Apostolii.

Imediat după eliberarea creştinilor de sub teroarea martiriului, din nefericire, au apărut şi ereziile sau învăţăturile care otrăveau ceea ce Domnul Hristos ne-a lăsat după Înălţarea Sa la Cer. Ştim, de asemenea din istorie, că primul eretic a fost un preot creştin, pe nume Arie, care învăţa în mod eronat că Fiul lui Dumnezeu nu era de o fiinţă cu Tatăl, ci o creaţie a Acestuia. Şi, de la prima învăţătură eronată şi până în zilele noastre, creştinismul sau lumea creştină s-a împărţit în zeci, poate sute de denominaţiuni, fiecare pretinzând că învaţă adevărul, pe baza aceleiaşi Biblii lăsate nouă prin voia lui Dumnezeu, pentru mântuirea noastră.

Cu Biblia în mână, prin care ar trebui să ne mântuim, noi ne-am împărţit în mai multe biserici, ne-am îndepărtat de la învăţătura cea dreaptă şi, în loc să ne mântuim, ne rătăcim. Într-adevăr, Sfânta Scriptură este o *carte* ce cuprinde mai multe cărţi, scrise de oameni diferiţi, în diverse epoci ale istoriei, iar interpretarea ei, fără ajutorul Sfinţilor care au explicat textele Scripturii, ne-ar putea duce la o înţelegere greşită şi la inducerea în eroare şi a semenilor noştri.

În Scrierile Noului Testament, nu ni se precizează că Iisus ar fi lăsat pentru ucenici o anumită religie, ci doar i-a invitat să-L urmeze şi să-I predice învăţătura, spre mântuirea unui număr cât mai mare de oameni. În acest caz, ne putem întreba de ce au apărut religiile şi încă multe? La ce mai era nevoie de religie, dacă avem Biblia? Biblia nu cuprinde toată învăţătura Domnului şi nici pe cea a Apostolilor, ci conţine doar foarte puţine învăţături, minuni şi evenimente care ne folosesc nouă pentru a-L cunoaşte pe Dumnezeu.

Odată cu apariţia învăţăturilor eretice, trebuia ca Adevărul să fie scris şi întărit, trebuia să apară nişte reguli scrise şi aplicabile pentru a urma *Calea, Adevărul* şi *Viaţa*. Astfel s-a născut *Învăţătura de Credinţă Ortodoxă* sau *Dogmatica Ortodoxă*, care ne ajută să interpretăm textele greu de priceput din Scriptură în Duhul Sfinţilor Părinţi şi ne răspund la întrebările: Care este Credinţa cea adevărată? Care este calea de cunoaştere a voii lui Dumnezeu? Bineînţeles, aşa cum am amintit mai sus, toate bisericile pretind că deţin adevărul şi că sunt mântuitoare, iar noi nu putem nici să forţăm pe cineva să fie ortodox, nici să judecăm pe ceilalţi că nu sunt ortodocşi. Acestea le judecă Dumnezeu, dar noi însă ştim şi mărturisim că Ortodoxia este învăţătura cea adevărată, primită de Mântuitorul Hristos, propovăduită de Sfinţii Apostoli, transmisă şi fixată în scris prin Sfinţii Părinţi până în zilele noastre. Sfântul Nicolae Velimirovici spunea în predicile sale că Ortodoxia este Cerul pe pământ, şi aşa cum cerul este imaculat, aşa este şi învăţătura Ortodoxă.

Ortodoxia, în totalitatea învăţăturilor ei, este fără de greşeală şi-l poate ajuta pe om să se ridice din prăpastia păcatelor, pentru a deveni Sfântul lui Dumnezeu. Acesta era şi rămâne argumentul meu cel mai solid şi răspunsul la întrebările: Care religie este adevărată sau Cine deţine adevărul? Ortodoxia este credinţa cea adevărată, este Cerul pe pământ, iar, pentru că unii dintre noi nu putem să înţelegem Cerul, căutăm alte învăţături, care să fie mai aproape de gândirea noastră, de convingerile noastre şi de nevoile noastre.

Sunt recunoscător şi mulţumitor Bunului Dumnezeu pentru că m-am născut ortodox, că sunt preot ortodox şi că împreună cu enoriaşii încredinţaţi spre păstorire urcăm pe urcuşul duhovnicesc, pe Calea cea adevărată, dar este trist, pe de altă parte, faptul că mulţi creştini ortodocşi, neînţelegându-şi credinţa strămoşească, au părăsit-o, căutând alte biserici şi alte învăţături. Există un singur Dumnezeu, un singur Botez, o singură închinare şi o Împărăţie Cerească pe care ne-a vestit-o Hristos, însă noi, oamenii, suntem mulţi, diferiţi şi complicaţi... Am ajuns ca, după aproape 2000 de ani de la Înălţarea Domnului, să împărţim Biserica adevărată, cea Una Sfântă, Sobornicească şi Apostolească, în multe biserici şi în multe învăţături, căutând... Adevărul.

Daniel Prorocul şi Mărturisitorul, pe pământ străin

În Canonul Scripturistic al Vechiului Testament, printre cei trei mari profeţi, Isaia, Ieremie, Iezechiel, se numără şi prorocul Daniel. Atât cartea profetului, cât şi numele acestuia sunt deosebite faţă de alte scrieri ale Vechiului Testament, prin faptul că Daniel a fost exilat în Babilon, iar, din exil, de pe pământ străin, scria atât pentru a-i încuraja pe conaţionalii săi, cât şi pentru noi toţi, prin mesajul eshatologic al scrierii.

Numele *Daniel* apare menţionat de mai multe ori în Biblie: 1 Paralip. 3, 1 (aici, Daniel este fiul lui David şi al Abigailei Carmeliteanca); în Ezdra 8, 2 (e unul dintre fiii lui Itamar) şi în Neemia 10, 6 (este vorba despre numele unui preot care s-a întors din exil la Ierusalim). Scrierea cuvântului apare astfel: în ebraică *Daniyyel*, care semnifică „Dumnezeu este judecătorul meu” (cf. Fac. 30, 6) sau „Dumnezeu mi-a făcut dreptate”, iar, în acadiană, *Danilu*, cuvânt atestat cu aproape 2000 de ani î.Hr. Numele *Daniel* este purtat şi de un personaj mitic care apare în compania lui Noe şi Iov, iar, în Iez. 14, 20, el este socotit printre cei mai înţelepţi de pe pământ.

Despre viaţa lui Daniel, autorul cărţii profetice vechi-testamentare la care facem referire, nu ştim decât ceea ce a istorisit în cartea sa, din care reiese că era din tribul lui Iuda, fiul unei familii nobile, fiind dus în captivitatea babilonică de către Nabucodonosor, în anul al IV-lea al domniei lui Ioachim (605 î.Hr.).

Nabucodonosor i-a ales pe câţiva tineri nobili evrei, ca să-i crească şi să-i instruiască la curte, în ştiinţele şi în limba aramaică, pentru ca, mai apoi, să devină funcţionari de stat. Printre cei aleşi se afla şi Daniel, împreună cu cei trei prieteni ai săi: Anania, Misael şi Azaria. Tuturor celor patru tineri li s-a schimbat numele. Lui Daniel i s-a zis Belşaţar, iar celorlalţi trei: Şadrac, Meşac şi Abed-Nego. Datorită credinţei lor, Dumnezeu le-a dat înţelepciune, iar ei au făcut mari progrese în ştiinţă. Daniel reuşeşte să explice un vis al lui Nabucodonosor şi-i prezice viitorul (cf. Daniel 2, 1), fapt pentru care lui Daniel i s-a conferit titlul de locţiitor regal (al treilea om în regat), iar prietenii săi au fost numiţi administratori ai provinciei Babiloniei.

Sub Nabonide, regele perşilor, Cirus atacă Babilonul. Nabonide este obligat să fugă, iar comanda armatei este preluată de Belşaţar. Acesta a oferit un ospăţ dregătorilor săi, folosindu-se de vasele sfinte luate de Nabucodonosor din Templul de la Ierusalim. Încă o dată, Daniel are posibilitatea să-i întreacă în înţelepciune pe înţelepţii Babilonului, interpretând scrierea miraculoasă *Mene, mene, teqel ufarsin*, care prezicea căderea Babilonului şi moartea lui Belşaţar.

Sub Darius Medul, Daniel a fost aruncat în groapa cu lei, din care a scapat şi „nicio rană nu i-a fost găsită”, ba mai mult, el a fost întărit în funcţia sa, iar cei care l-au defăimat au fost aruncaţi în groapa cu lei. Dumnezeul lui Daniel devine porunca regală – Divinitate absolută.

După cucerirea Babilonului (538 î.Hr.), când se împlineau cei 70 de ani prezişi de Ieremia, Cirus a dat iudeilor permisiunea de a se întoarce în ţara sa şi să rezidească templul. Daniel însă nu s-a întors cu deportaţii în ţară, fiind înaintat în vârstă. Ultima lui viziune este cea din anul al III-lea al domniei lui Cirus, fiind descrisă în capitolele 10-12. Despre sfârşitul vieţii profetului nu avem informaţii.

Din această succintă prezentare putem concluziona că Profetul Daniel, în cadrul istoric al robiei babiloniene, a fost, prin purtarea de grijă a lui Dumnezeu, un mărturisitor prin fapte al credinţei celei adevărate: postitor (cf. 1, 8), rugător, se ruga de trei ori pe zi, cerând milostivirea lui Dumnezeu (cf. 6, 11), ascultător doar al poruncii dumnezeieşti, nu al celei omeneşti alături de ceilalţi trei tineri, fapte care au menţinut trează credinţa conaţionalilor săi şi care i-au determinat pe regi să afirme în scrieri circulare că adevăratul Dumnezeu este cel al lui David.

Tradiţia bisericii noastre a recunoscut dintotdeauna cartea profetului Daniel ca fiind canonică şi profetică. Fericitul Theodor, episcopul Cirului, remarcă purtarea lui Nabucodonosor cu Daniel, care, *păgân fiind*, exclamă cu privire la Daniel: „Duh Sfânt al lui Dumnezeu este întru tine” (cf. Dn. 4, 6); şi dacă un păgân a făcut o astfel de mărturisire, cu atât mai mult noi, cei care, din mila lui Dumnezeu, suntem creştini şi mărturisitori ai adevărului revelat ar trebui să o facem.

Pagină realizată de ***pr. dr. Ioan IURCEA***

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în paginile *Curierului ucrainean* revine, în exclusivitate, autorilor. Redacţia nu-şi asumă obligaţiile legate de conţinutul materialelor şi nu returnează articolele nepublicate.

CURIERUL UCRAINEAN

Strada Radu Popescu, nr. 15, sector 1, Bucureşti
Telefon: 021.222.0724,
Tel./fax: 021.222.0737
E-mail:
curierul.ucrainean@uur.ro

Redactor-şef:
Ioan Herbil

Redactor:
Ştefania Pietreanu

Tehnoredactare şi culegere:
Ştefania Pietreanu

Tiparul executat la
Tipografia
„RCR PRINT”
ISSN 1223-5210